

ELEKTRİK PİYASASI YAN HİZMETLER YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin amacı; elektrik piyasasında yan hizmetler kapsamında sunulan hizmetlerin tedarik edilmesine ilişkin ticari usul ve esasların düzenlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2– (1) Bu Yönetmelik; elektrik piyasasında yan hizmetler kapsamında sunulan hizmetlerin tedarik edilmesine ilişkin tarafların görev, yetki ve sorumlulukları ile bu hizmetlerin tedarik yöntemi, hizmetleri sağlayan taraflara yapılacak ödemelerin gerçekleştirilmesi ve hizmet sağlamayan taraflara uygulanacak yaptırımlara ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Anlık talep kontrol rölesi: Frekansın önceden belirlenen işletme değerlerinin altına düşmesi durumunda anlık talep kontrol hizmeti sağlamak amacıyla yük atma için kesicilere açma kumandası veren teçhizat,

b) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Anlık talep kontrol yedeği: Tüketim tesisleri tarafından isteğe bağlı olarak teklif edilen ve 28/5/2014 tarihli ve 29013 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde tanımlı acil durum önlemleri kapsamında sistem frekansının kritik seviyeye düşmesini önlemek amacıyla anlık talep kontrol röleleri vastasıyla otomatik olarak kesilebilen yük miktarı,

c) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Aşırı ikazlı çalışma: Sistem geriliminin Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde belirlenen işletme değerlerinin veya TEİAŞ tarafından belirlenen gerilimayar değerlerinin altına düşmesi durumunda senkron kompensatörlerin ve/veya jeneratörlerin ikaz akımlarının artırılması,

ç) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı,

d) Başkan: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu Başkanı,

e) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Bölgesel kapasite kiralama: Sistem güvenilirliğinin muhafaza edilmesini teminen ve yeterli kapasite olmaması nedeniyle oluşabilecek bölgesel sistem ihtiyaçlarını karşılamak üzere, yeni üretim tesislerinin kapasitelerinin ve/veya mevcut üretim tesislerinin kapasitelerinin TEİAŞ tarafından düzenlenen ihaleler vastasıyla kiralanması,

f) Bölgesel yük tevzi merkezi (BYTM): TEİAŞ bünyesinde yer alan ve iletim sisteminin belli bir bölgesine ait üretim, iletim ve tüketim faaliyetlerini izleyen, işletme manevralarının koordinasyonunu ve kumandasını yürüten kontrol merkezini,

g) Dağıtım sistem işletmecisi: Bağlı bulunduğu dağıtım bölgesi sınırları içerisinde dağıtım sistem işletiminden sorumlu dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiyi,

ğ) Dengeleme: Elektrik enerjisi arz ve talebini dengede tutmak amacıyla yürütülen faaliyetleri,

h) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Dengeleme birimi: 14/4/2009 tarihli ve 27200 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliğinde tanımlanan, dengeleme katılacak bir üretim veya tüketim tesisini ya da üretim veya tüketim tesisinin bir bölümünü,

ı) Dengeleme güç piyasası: Arz ve talebin gerçek zamanlı olarak dengelemesi amacıyla hizmet etmek üzere, 15 dakika içerisinde gerçekleştirilebilen çıkış gücü değişimi ile elde edilen yedek kapasitenin alış-satışının gerçekleştiği ve sistem işletmecisi tarafından işletilen organize toptan elektrik piyasasını,

i) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Dengeleme mekanizması: Vadeli elektrik piyasası ile ikili anlaşmaları tamamlayıcı nitelikteki gün öncesi piyasasını, gün içi piyasasını ve gerçek zamanlı dengelemeden oluşan faaliyetleri,

j) Devreye girme süresi: Bir üretim tesisinin talimat verilmesini takiben sisteme senkronize edilerek elektrik enerjisi üretmeye başlaması için geçen süreyi,

k) Düşük ikazlı çalışma: Sistem geriliminin Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde belirlenen işletme değerlerinin veya TEİAŞ tarafından belirlenen gerilim ayar değerlerinin üstüne çıkması durumunda senkron kompensatörlerin ve/veya jeneratörlerin ikaz akımlarının düşürülmesini,

l) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Enerji açığı: Piyasa katılımcılarının uzlaştırma dönemi başında vadeli elektrik piyasası, gün öncesi piyasası, gün içi piyasası ve ikili anlaşmalar kapsamında gerçekleştirdikleri alışları, yük atma teklifleri, ithalat ve sisteme verdikleri enerji uzlaştırmasına esas elektrik enerjisi miktarlarının toplamının, vadeli elektrik piyasası, gün öncesi piyasası, gün içi piyasası ve ikili anlaşmalar kapsamında gerçekleştirdikleri satışları, yük alma teklifleri, ihracat ve sistemden çektikleri enerji uzlaştırmasına esas elektrik enerjisi miktarlarının toplamından eksik olması durumu,

m) Enerji dengesizliği: Bir piyasa katılımcısının bir uzlaştırma dönemi için hesaplanan enerji açık veya enerji fazlası,

n) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Elektrik depolama tesisi: Elektrik enerjisini depolayabilen ve depolanan enerjiyi sisteme verebilen tesisi,

o) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Enerji fazlası: Piyasa katılımcılarının uzlaştırma dönemi başında vadeli elektrik piyasası, gün öncesi piyasası, gün içi piyasası ve ikili anlaşmalar kapsamında gerçekleştirdikleri alışları, yük atma teklifleri, ithalat ve sisteme verdikleri enerji uzlaştırmasına esas elektrik enerjisi miktarlarının toplamının, vadeli elektrik piyasası, gün öncesi piyasası, gün içi piyasası ve ikili anlaşmalar kapsamında gerçekleştirdikleri satışları, yük alma teklifleri, ihracat ve sistemden çektikleri enerji uzlaştırmasına esas elektrik enerjisi miktarlarının toplamından fazla olması durumu,

ö) Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi (EPİAŞ): Alınmış olduğu piyasa işletim lisansı kapsamındaki organize toptan elektrik piyasalarına ait işlemleri yürüten piyasa işletmecisini,

p) Enerji uzlaştırması: Dengeleme mekanizmasından ve/veya enerji dengesizliğinden doğan alacak ve borç miktarlarının hesaplanması ve ilgili alacak-borç bildirimlerinin hazırlanması işlemlerini,

r) Fatura dönemi: Bir takvim ayının ilk günü saat 00:00’da başlayıp, aynı ayın son günü saat 24:00’de biten süreyi,

s) Frekans: Sistemdeki alternatif akımın Hertz olarak ifade edilen bir saniyedeki devir sayısını,

ş) Gerçek zamanlı dengeleme: Aktif elektrik enerjisi arz ve talebini gerçek zamanlı olarak dengede tutmak amacıyla, sistem işletmecisi tarafından primer frekans kontrol, sekonder frekans kontrol, dengeleme güç piyasası ve acil durum önlemleri vastasıyla yürütülen faaliyetleri,

t) Gerilim regülatörü: Jeneratörlerin çıkış gerilimini ayarlayan teçhizatı,

u) Gün içi piyasası: Gün içi piyasası kapı kapanış zamanına kadar elektrik enerjisi ticaretinin yapıldığı organize toptan elektrik piyasasını,

ü) Gün öncesi piyasası: Bir gün sonrası teslim edilecek uzlaştırma dönemi başında elektrik enerjisi alış-satış işlemleri için kurulan ve EPİAŞ tarafından işletilen organize toptan elektrik piyasasını,

v) İkili anlaşmalar: Gerçek veya tüzel kişiler arasında özel hukuk hükümlerine tabi olarak, elektrik enerjisi ve/veya kapasitenin alım satılmasına dair yapılan ve Kurul onayına tabi olmayan ticari anlaşmaları,

y) İletim sistem işletmecisi: Sistem işletmecisini,

z) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) İlgili mevzuat: Elektrik piyasasına ilişkin kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, Cumhurbaşkanlığı kararı, yönetmelik, tebliğ, genelge ve Kurul kararlarını,

aa) İşletme yedeği: Sistem frekans sapmalarının düzeltilmesine ve sistem kararlılığının sağlanmasına katkıda bulunmak için devredeki ünitelerden alınabilen ek üretim kapasitesi ve/veya devrede olmayıp kısa sürede devreye alınabilen üniteler ve Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde tanımlanan yedekleri,

bb) (Mülga:RG-27/1/2021-31377)

cc) Kanun: 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununu,

çç) Kesinleşmiş gün öncesi üretim/tüketim programı (KGÜP): Bir yan hizmet biriminin sistem işletmecisine bildirilen üretim ya da tüketim değerlerini,

dd) Kurul: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunu,

ee) Kurum: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,

ff) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Milli Yük Tevzi Merkezi (MYTM): TEİAŞ bünyesinde yer alan ve elektrik enerjisi arz ve talebinin gerçek zamanlı dengelemesinden ve elektrik enterkonekte iletim sisteminin işletiminden sorumlu olan merkez birimini,

gg) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Organize toptan elektrik piyasaları: Elektrik enerjisi, kapasitesi veya perakende alış satışının gerçekleştirildiği ve piyasa işletim lisansına sahip merkezi bir aracı tüzel kişilik

tarafından organize edilmeyen vadeli elektrik piyasaları, gün öncesi piyasası, gün içi piyasası ve sermaye piyasası aracı niteliğindeki standardize edilmiş elektrik sözleşmelerinin ve dayanağı elektrik enerjisi ve/veya kapasitesi olan türev ürünlerin işlem gördüğü ve Borsa İstanbul Anonim Şirketi tarafından işletilen piyasaları ve TEİAŞ tarafından organize edilip işletileneleme güç piyasası ve yan hizmetler piyasası gibi elektrik piyasalarını,

ğğ) Otomatik üretim kontrol (AGC) sistemi/arabirimi: Üretim tesislerinin aktif güç çıkışının, merkezi bir sistem tarafından otomatik olarak gönderilen sinyaller vasıtasıyla artırılması ve düşürülmesini sağlayan teçhizatı,
hh) Oturan sistemin toparlanması: İletim sisteminin kısmen veya tamamen oturma durumunda harici bir enerji kaynağına ihtiyaç duymadan devreye alınabilen üretim tesisleri vasıtasıyla iletim sisteminin enerjilendirilmesi, müşterilere elektrik enerjisi verilmesi ve diğer üretim tesislerinin yeniden devreye alınması,

ı) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Ödeme bildirimleri: Yan hizmet sağlayan tüzel kişilere yapılacak ödemelere ve uygulanacak yerine getirmeme bedellerine ilişkin detaylı bilgileri içeren, bu kapsamda hazırlanacak faturalara temel teşkil eden ve ilgili tüzel kişilere yapılan bildirimleri,

ii) Örneklemeler: Bir ana kitleden tesadüfî olarak seçilmiş ve ana kitleden daha az sayıda birim içeren bir örneği incelemek suretiyle ana kitle hakkında genel yargılara varma işlemi,

jj) Performans testleri: Üretim ve tüketim tesislerinin Elektrik Şebeke Yönetmeliğihükümlerine uygun olarak yan hizmet sağlama kapasitelerinin tespiti amacıyla uygulanan testleri,

kk) (Mülga:RG-27/1/2021-31377)

ll) Piyasa katılımcısı: Dengeleme ve uzlaştırma işlemlerini düzenleyen ilgili mevzuatta tanımlanan lisans sahibi tüzel kişileri,

mm) Primer frekans kontrolü: Sistem frekansının düşmesine veya yükselmesine tepki olarak yan hizmet biriminin aktif çıkış gücünün otomatik artırılması veya düşürülmesi yoluyla sistem frekansının yeni bir denge noktasına getirilmesini,

nn) Primer frekans kontrol rezerv kapasitesi: Elektrik Şebeke Yönetmeliği kapsamında gerçekleştirilen performans testleri neticesinde belirlenen ve primer frekans kontrol süreci tedarik anlaşmalarında yer alan, sistem frekansında ± 200 mHz'lik frekans sapması oluşması durumunda ilgili yan hizmet birimi tarafından etkinleştirilmesi gereken rezerv miktarının tamamı,

oo) Primer frekans kontrol rezerv miktarı: Yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiler adına kayıtlı üretim tesislerinin sistem frekansında meydana gelen sapmalar doğrultusunda, primer frekans kontrol tepkisi olarak sağlayacakları rezerv miktarını,

ö) Primer frekans kontrol tepkisi: Sistem frekansının yükselmesi veya düşmesi durumunda Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde tanımlanan primer frekans kontrol hizmeti kapsamında yan hizmet biriminin aktif çıkış gücünün otomatik olarak artırılması veya azaltılması,

pp) Primer frekans kontrol yedeği: İşletme yedeğinin, sistem frekansını normal işletme değerlerinde tutmak için kullanılan ve bu işlem için yeterli olacak şekilde seçilen kısmını,

rr) Reaktif güç kontrolü: Ünitelerin jeneratör veya senkron kompanseör olarak çalışması sırasında sisteme reaktif güç vermesi veya sistemden reaktif güç çekmesi,

ss) Sekonder frekans kontrol modülü: YHPYS'nin sekonder frekans kontrolü hizmetine ilişkin yazılım bileşenlerini,

şş) Sekonder frekans kontrol rezerv kapasitesi: Elektrik Şebeke Yönetmeliği kapsamında gerçekleştirilen performans testleri neticesinde belirlenen ve katılım anlaşmalarında yer alan, otomatik üretim kontrolü sisteminden gönderilen sinyaller sonucunda ilgili yan hizmet birimi tarafından, asgari ve azami limitler dahilinde etkinleştirilmesi gereken aktif çıkış gücü miktarının yarısını,

tt) Sekonder frekans kontrol rezerv miktarı: Yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiler adına kayıtlı yan hizmet birimlerinin primer frekans kontrol rezerv miktarı olarak ayırdığı kapasite hariç olmak üzere, sekonder frekans kontrol tepkisi olarak sağlayacakları rezerv miktarını,

uu) Sekonder frekans kontrol tepkisi: Sistem frekansının yükselmesi veya düşmesi durumunda sekonder frekans kontrol hizmeti kapsamında yan hizmet birimi aktif çıkış gücünün otomatik üretim kontrol sisteminden gönderilen sinyaller vasıtasıyla otomatik olarak artırılması veya azaltılması,

ü) Sekonder frekans kontrolü: Elektrik Şebeke Yönetmeliği kapsamında bu hizmete katılan yan hizmet birimlerinin aktif güç çıkışının, MYTM'den otomatik olarak gönderilen sinyaller ile artırılarak veya düşürülerek sistem frekansının nominal değerine ve komşu elektrik şebekeleriyle olan toplam elektrik enerjisi alışverişinin programlanan değerine getirilmesini,

vv) Sekonder frekans kontrol yedeği: İşletme yedeğinin, frekans kontrolü amacı ile kullanılan primer frekans kontrol yedeğinin serbest kalması, frekansın nominal değerine geri dönebilmesi ve komşu elektrik şebekeleriyle olan toplam elektrik enerjisi alışverişinin programlanan düzeyde tutulabilmesinin sağlanması için, otomatik üretim kontrol sistemi vasıtasıyla kullanılan ve bu işlemler için yeterli olacak şekilde seçilen kısmını,

yy) Senkron kompanzasyon: Sistemdeki güç faktörünü istenilen seviyede tutmak için çalışır durumda olan senkron makinelerin ikaz akımlarını ayarlayarak reaktif güç üretilmesi veya tüketilmesini,

zz) Sistem: Elektrik iletim sistemi ve dağıtım sistemi dahil olmak üzere tüm kullanıcı sistemlerini,

aaa) Sistem işletmecisi: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketini,

bbb) Sistemin oturma: Elektrik sisteminin tamamen veya kısmen istem dışı enerjisiz kalmasını,

ccc) Talep: Tüketilecek aktif ve reaktif güç miktarını,

ççç) TEİAŞ: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketini,

ddd) Teklif tavan fiyatı: Anlık talep kontrol hizmetinin tedarik edilmesi için düzenlenen ihalelerde teklif edilebilecek en yüksek birim bedeli belirleyen fiyat limitini,

eee) Tesis: Elektrik enerjisi üretimi, tüketimi, depolanması iletimi veya dağıtım işlevlerini yerine getirmek üzere kurulan tesis ve/veya teçhizatı,

fff) (Mülga:RG-27/1/2021-31377)

ggg) Toparlanma yeteneği: Sistem oturma durumunda bir üretim tesisinin TEİAŞ'ın talimatı doğrultusunda, harici besleme olmaksızın kendi imkanları ile devreye girmesini ve sistemin bir bölümünü enerjilendirebilmesini,

ğğğ) TÜRKAK: Türk Akreditasyon Kurumunu,

hhh) Uzlaştırma dönemi: Bir fatura dönemi içerisindeki her bir saati,

ı) Ünite: Bağımsız olarak yük alabilen ve yük atabilen her bir üretim grubunu, kombine çevrim santralleri için her bir gaz türbin ve jeneratörü ile gaz türbin ve jeneratörüne bağlı çalışacak buhar türbin ve jeneratörünün payını,

ii) Üretim: Enerji kaynaklarının, üretim tesislerinde elektrik enerjisine dönüştürülmesini,

iii) Üretim faaliyeti gösteren tüzel kişi: Üretim ve OSB üretim lisansı sahibi tüzel kişileri,

kkk) Üretim tesisi: Elektrik enerjisinin üretildiği tesisleri,

lll) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Yan hizmetler: Bu Yönetmelik uyarınca iletim sistemine veya dağıtım sistemine bağlı ilgili tüzel kişilerce sağlanacak olan, iletim veya dağıtım sisteminin güvenilir şekilde işletimini ve elektrikliğin gerekli kalite koşullarında hizmete sunulmasını sağlamak üzere bu Yönetmelik ve Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde ayrıntılı olarak tanımlanan hizmetleri,

mmm) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Yan hizmet anlaşmaları: İletim ve/veya dağıtım sistemine bağlı olan üretim şirketleri, dağıtım şirketleri, elektrik depolama tesisleri veya tüketiciler tarafından Elektrik Şebeke Yönetmeliği uyarınca TEİAŞ'a sağlanacak yan hizmetleri, yan hizmetbedellerini, koşullarını ve hükümlerini belirleyen anlaşmaları,

nnn) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Yan hizmet birimi: Yan hizmet tedarikinde bulunmak üzere YHPYS'ye kayıt edilecek olan bir üretim, tüketim veya elektrik depolama tesisini ya da üretim, tüketim veya elektrik depolama tesisinin bir bölümünü,

ooo) Yan hizmet sertifikaları: Yetkilendirilmiş bağımsız firmalar tarafından verilen ve yan hizmet sağlayan tesislerin Elektrik Şebeke Yönetmeliği ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak hizmet verebileceklerini belgeleyen dokümanları,

ööö) Yan hizmetlerin izlenmesi: Yan hizmet anlaşmaları kapsamındaki taahhütlerin kontrol edilmesi amacıyla tesislere ve/veya ilgili teçhizata ilişkin verilerin takip edilmesi, gözlenmesi ve incelenmesine ilişkin faaliyetleri,

ppp) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Yan hizmetler piyasası katılımcısı: Dengeleme güç piyasasına katılmak üzere tüzel kişilik kayıt işlemlerini tamamlamış olan üretim veya OSB üretim lisansı sahibi tüzel kişileri ve bu Yönetmelik kapsamında tanımlanan yan hizmetlerin tedarik sürecinde yer almak üzere sistem işletmecisine başvurarak tüzel kişi kaydını tamamlayan elektrik depolama tesisi sahibi veya işletmecisi olan tüzel kişiler ile tüketim tesisi sahibi tüzel kişileri,

rrr) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Yan Hizmet Piyasa Yönetim Sistemi (YHPYS): Yan hizmetler

piyasasına ilişkin işlemlerin yürütülmesi amacıyla kullanılan internet tabanlı uygulamaları,

sss) Yan hizmetler uzlaştırması: Yan hizmet tedarik eden yan hizmet piyasa katılımcılarının bu hizmetin yerine getirilmesi esnasında doğan alacak ve borç miktarlarının hesaplanması ve ilgili alacak-borç bildirimlerinin hazırlanması işlemlerini,

şşş) Yük alma: Bir dengeleme biriminin MYTM tarafından verilen talimatlar doğrultusunda, üretimini artırarak ya da tüketimini azaltarak sisteme enerji satması durumunu,

ttt) Yük alma talimatı: Dengeleme güç piyasasına katılan piyasa katılımcılarının yük almaları için ilgili piyasa katılımcılarına MYTM tarafından yapılan bildirimleri,

uuu) Yük alma teklif fiyatı: Dengeleme güç piyasasına katılan piyasa katılımcılarının yük almak için talep ettikleri birim fiyatları,

üüü) Yük alma teklif miktarı: Dengeleme güç piyasasına katılan piyasa katılımcılarının ilgili dengeleme biriminde yapmayı teklif ettiği üretim artışı ya da tüketim azaltma miktarlarını,

vvv) Yük alma teklifi: Dengeleme güç piyasasına katılan piyasa katılımcılarının yük almak amacıyla teklif ettikleri, fiyat, miktar ve geçerli olduğu zaman gibi bilgileri içeren teklifleri,

yyy) Yük atma: Bir dengeleme biriminin MYTM tarafından verilen talimatlar doğrultusunda, üretimini azaltarak ya da tüketimini artırarak sistemden enerji alması durumunu,

zzz) Yük atma talimatı: Dengeleme güç piyasasına katılan piyasa katılımcılarının yük atmaları için ilgili piyasa katılımcılarına MYTM tarafından yapılan bildirimleri,

aaaa) Yük atma teklif fiyatı: Dengeleme güç piyasasına katılan piyasa katılımcılarının yük atmak için talep ettikleri birim fiyatları,

bbbb) Yük atma teklif miktarı: Dengeleme güç piyasasına katılan piyasa katılımcılarının ilgili dengeleme biriminde yapmayı teklif ettiği üretim azalması ya da tüketim artış miktarlarını,

cccc) Yük atma teklifi: Dengeleme güç piyasasına katılan piyasa katılımcılarının yük atmak amacıyla teklif ettikleri, fiyat, miktar ve geçerli olduğu zaman gibi bilgileri içeren teklifleri,

çççç) Yükleme hızı: Üretim tesisinin birim zamanda gerçekleştirebileceği çıkış gücü değişimini

dddd) (Ek:RG-27/1/2021-31377) Acil durum: Elektrik Şebeke Yönetmeliği ve ilgili mevzuatın diğer hükümleri çerçevesinde, sistem kararlılığı ve emniyeti açısından tehlike arz eden durumları,

eeee) (Ek:RG-27/1/2021-31377) Can suyu ünitesi: Rezervuarlı ve regülatörlü hidrolik santrallere özgü olmak üzere, dere yatağına bırakılması gereken can suyundan elektrik enerjisi elde edilmesi amacıyla kurulan, kurulum amacı nedeniyle belirli bir debide çalışmak zorunda olan ve işlevi gereği çıkış gücünü değiştiremeyecek olan ünitesi,

ffff) (Ek:RG-27/1/2021-31377) Emre amade kapasite (EAK): Bir uzlaştırmaya esas veri çekiş biriminin mevcut koşullarında acil durumlar da dahil olmak üzere teknik olarak sisteme verebileceği maksimum güç miktarını,

gggg) (Ek:RG-27/1/2021-31377) EÜAŞ: Elektrik Üretim Anonim Şirketini,

ğğğğ) (Ek:RG-27/1/2021-31377) MAXC: Sekonder frekans kontrol hizmetine katılan yan hizmet birimlerinin otomatik üretim kontrol programında yer alan çalışma üst limit değerini,

hhhh) (Ek:RG-27/1/2021-31377) MINC: Sekonder frekans kontrol hizmetine katılan yan hizmet birimlerinin otomatik üretim kontrol programında yer alan çalışma alt limit değerini,

ıııı) (Ek:RG-27/1/2021-31377) Minimum kararlı üretim düzeyi (MKÜD): Bütüştürmeye esas veri çekiş biriminin sürekli olarak çalışabileceği asgari aktif güç seviyesini,

iiııı) (Ek:RG-27/1/2021-31377) Teklif dönemi: Yan hizmetlerin tedarik süreçlerinde, sistem işletmecisi tarafından duyuruya çıkılan ihale ilanında belirtilen, hizmet alınma konu dönemi,

jjjj) (Ek:RG-27/1/2021-31377) Talep tarafı yedeği: Talep tarafı yedeği hizmeti kapsamında tedarik edilen ve sistem işletmecisinin talimatı doğrultusunda değiştirilebilecek olan tüketim miktarını,

kkkk) (Ek:RG-27/1/2021-31377) Talep tarafı yedeği hizmeti: Sistem İşletmecisinin talimatı doğrultusunda hizmete katılan tüketim tesisleri için tüketim miktarının değiştirilmesi suretiyle verilen hizmetleri,

llll) (Ek:RG-27/1/2021-31377) Talep tarafı yedeği hizmeti uygunluk belgesi: Yan hizmet birimi olarak YHPYS'ye kaydolmak suretiyle talep tarafı yedeği hizmetine ilişkin tedarik sürecine katılmak isteyen tüketim tesisleri için gerekli kontrol, ölçme, izleme, doğrulama ve hizmeti sağlamak için gerekli iletişim altyapılarına sahip olduğunun TEİAŞ tarafından belirlenecek usuller çerçevesinde tespit edilmesi halinde TEİAŞ tarafından ilgili tüketim tesisi için düzenlenen belgeyi,

mmmmm) (Ek:RG-27/1/2021-31377) Yan hizmetler piyasası: Bu Yönetmelikte tanımlanmış olan yan hizmetlerin tedarik edildiği ve sistem işletmecisi tarafından işletilen organize elektrik piyasasını,

nnnnn) (Ek:RG-27/1/2021-31377) Yükümlülüğün özel emir yoluyla transferi: Bu Yönetmelik kapsamında tanımlanmış olan frekans kontrolü hizmetlerinin tedarik süreci sonucunda seçilmiş olan yan hizmet piyasası katılımcıları tarafından; üstlenmiş oldukları rezerv yükümlülüklerinin, transfer platformu üzerinden, transfer eden ve transfer alan olmak üzere tarafları belirli olacak şekilde özel anlaşma yoluyla devredilmesini,

oooo) (Ek:RG-27/1/2021-31377) Yükümlülük transfer platformu: Sistem işletmecisi tarafından YHPY Skapsında işletilen ve frekans kontrolü hizmetine katılan piyasa katılımcılarının bu Yönetmelikte belirtilen sınırlar dahilinde yükümlülüklerini devredebilmelerini sağlayan internet tabanlı arayüzü, ifade eder.

(2) Bu Yönetmelikte geçen diğer ifade ve kısaltmalar, ilgili mevzuattaki anlama ve kapsama sahiptir.

İKİNCİ BÖLÜM

Yan Hizmetlerin Tedarik Edilmesine İlişkin Genel Esaslar ve Kayıt Kuralları

Yan hizmetler ve yan hizmetlerin tedarik edilmesi

MADDE 5 – (1) Yan hizmetler, sistemin işletme güvenliği ve sistem bütünlüğü sağlanacak şekilde sistem işletmecisi tarafından kullanılan ve Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde tanımlanan hizmetlerden meydana gelir.

(2) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Yan hizmetlerin tedarik edilmesi; sistem işletmecisi tarafından ihtiyaç duyulan yan hizmetlerin hizmeti sağlayabilecek yan hizmet piyasa katılımcısı niteliğini haiz tüzel kişilerce TEİAŞ'a sunulması; TEİAŞ tarafından hizmetin alınacağı tesis ve/veya tüzel kişilerin tespit edilmesi, gerektiğinde yan hizmet anlaşmalarının imzalanması ve bu işlemler sonucu doğan alacak ve borç işlemlerinin yürütülmesine ilişkin TEİAŞ tarafından yürütülen faaliyetleri ve bu faaliyetler için gerekli idari işlemleri içerir.

Yan hizmetlerin tedarik edilmesine ilişkin genel esaslar

MADDE 6 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) TEİAŞ, Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde yer alan arz kalitesi ve işletme koşullarına ilişkin kriterler doğrultusunda, iletim sisteminin işletimini sağlayacak yan hizmetleri; teknik gereklilikler, iletim sistemi kısıtlarını ve bölgesel gereklilikleri de dikkate alarak, sistemin işletme güvenliğini ve sistem bütünlüğünü sağlayacak, yan hizmetlerin tedarik edilmesine ilişkin maliyetleri en aza indirecek ve eşit taraflar arasında ayırın gözetmeyecek şekilde tedarik eder.

Tarafların görevleri, yetkileri ve sorumlulukları

MADDE 7 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) TEİAŞ, yan hizmetlerin tedarik edilmesine ilişkin yetki ve sorumlulukları çerçevesinde aşağıdaki görevleri yürütür:

a) Sistemin işletme güvenliği ve bütünlüğü korunarak, Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde yer alan arz kalitesi ve işletme koşulları doğrultusunda işletilmesini sağlayacak yan hizmet ihtiyaçlarının tespit edilmesi.

b) İhtiyacı belirlenen yan hizmetlerin bu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda tedarik edilmesi için gerekli görevlerin yerine getirilmesi.

c) Yan hizmet sağlayacak tesislerin performans testlerine gözetim ve denetim amacıyla katılım sağlanması.

ç) Tüzel kişilerce sunulan yan hizmetlerin TEİAŞ tarafından bu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda izlenmesi.

d) Tüzel kişilerce sunulan yan hizmetlere ilişkin borç miktarlarının hesaplanması ve ödemesinin gerçekleştirilmesi.

e) Yan hizmet sunma yükümlülüğüne sahip olup bu yükümlülüğü yerine getirmeyen tüzel kişilere bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerekli yaptırımların uygulanması ve durumun Kuruma raporlanmasının sağlanması.

f) Tedarik edilen yan hizmetlere ilişkin olarak Kurum tarafından talep edilecek raporların hazırlanması ve yayımlanması.

(2) İlgili mevzuat ve/veya TEİAŞ ile yapmış olduğu yan hizmet anlaşması uyarınca yan hizmet sağlama

yükümlülüğüne sahip olan tüzel kişiler, yan hizmetlerin tedarik edilmesine ilişkin aşağıdaki görevleri yürütür:

- a) Yan hizmetlerin ilgili mevzuat hükümleri ve yan hizmet anlaşmaları gereğince yerine getirilmesi.
- b) Sekonder frekans kontrol hizmeti hariç olmak üzere sunulacak yan hizmete ilişkin performans testlerinin yetkilendirilmiş bağımsız firmalar aracılığıyla, sekonder frekans kontrol performans testlerinin ise TEİAŞ'ın ilgili birimi tarafından gerçekleştirilmesinin sağlanması.
- c) Yan hizmetlerin izlenmesine ilişkin gerekli teçhizatın temin edilerek işler hale getirilmesi.
- ç) Yan hizmetlerin sunulmasına ilişkin TEİAŞ tarafından talep edilecek veri, bilgi ve belgelerin sağlanması.
- d) Yan hizmet sunmaya ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda kesilen yerine getirmeme bedellerinin zamanında ve eksiksiz ödenmesi.

Yan hizmetler belgelendirme esasları

MADDE 8 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) Yan hizmet anlaşmaları kapsamında veya tedarik süreci neticesinde yan hizmet sağlamak üzere yükümlülük üstlenen veya bu hizmeti yükümlenen tüzel kişiden transfer yoluyla devralan veya bu hizmeti sunmak isteyen tüzel kişiler, sekonder frekans kontrol hizmeti ve bölgesel kapasite kiralama hizmeti hariç olmak üzere diğer yan hizmetleri sağlayacakları tesislerinin ilgili yan hizmeti sağlama niteliğine sahip olduğunu TEİAŞ'a sunulacak bir sertifika aracılığıyla belgelendirirler. Tüzel kişiler, sekonder frekans kontrol hizmetini sağlayacağı tesislerinin bu hizmeti sağlama niteliğine sahip olduğunu, TEİAŞ'ın ilgili birimi tarafından gerçekleştirilecek performans testleri neticesinde TEİAŞ tarafından onaylanan standart sekonder frekans kontrol performans test raporu ile belgelendirirler.

(2) Yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiler, devrede olan yan hizmet birimleri için hazırlanmış olan yan hizmet sertifikalarını, sekonder frekans kontrol performans test raporunu, ilgili yan hizmeti sunmaya başlamadan önce, ilgili yan hizmet için bu Yönetmelikte düzenlenen tedarik sürecinde belirtilen aşamada veya yan hizmet anlaşmasında yer alan şartlar dahilinde TEİAŞ'a sunar.

(3) TEİAŞ'ın yaptığizleme ya da kontroller neticesinde yan hizmet sunan bir tesisin ilgili hizmeti yan hizmetler anlaşmasında belirtilen esaslar çerçevesinde sağlamadığının tespit edilmesi durumunda, yerine getirmeme bedeli ile birlikte TEİAŞ ilgili tesisin yan hizmet sertifikasını ve/veya sekonder frekans kontrol performans test raporunun yenilenmesini talep edebilir. TEİAŞ'ın talep etmesi halinde, tüzel kişinin ilgili yan hizmeti sunmaya ilişkin sertifikasını ve/veya sekonder frekans kontrol performans test raporunu 2 (iki) ay içerisinde yenilemesi zorunludur. TEİAŞ'ın sekonder frekans kontrol performans test raporunun ve/veya yan hizmet sertifikasının yenilenmesi talebinden itibaren, yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişinin yenilenmiş sekonder frekans kontrol performans test raporunu ve/veya yan hizmet sertifikasını TEİAŞ'a sunduğu tarihe kadar olan süre zarfında mevcut yan hizmet sertifikası ve/veya sekonder frekans kontrol performans test raporu geçersiz sayılır ve söz konusu tesisten ilgili yan hizmet alınmaz.

(4) Yan hizmet sağlayan tüzel kişiler, yan hizmet sertifikasını ve/veya sekonder frekans kontrol performans test raporunun geçerlilik süresi dolmadan yan hizmet performans testlerinin güncellenmesini talep edebilirler. Bu durumda güncellenen performans testlerinin sonucunda elde edilen ünite parametreleri ile diğer yan hizmet testlerinin sonucunda elde edilen ünite parametrelerinin uyumlu olması zorunludur. Aksi takdirde TEİAŞ, ilgili tesisin diğer yan hizmetlere ilişkin sertifikalarının ve/veya sekonder frekans kontrol performans test raporunun yenilenmesini talep edebilir.

(5) Yan hizmet sertifikaları ve sekonder frekans kontrol performans test raporu Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde yer alan performans testlerine dayandırılır. Yan hizmet sağlayacak söz konusu yan hizmet birimine ilişkin performans testleri sonucunda belirlenen hizmet parametreleri ilgili yan hizmet sertifikasında veya sekonder frekans kontrol performans test raporunda belirtilir.

(6) Yan hizmet sertifikaları TÜRKAK veya TÜRKAK ile karşılıklı tanıma anlaşması bulunan akrediteasyon kurumları tarafından yan hizmetler performans testleri yapmak üzere uygunluk belgesi almış, TS EN ISO IEC 17020 standardına göre A Tipi muayene kuruluşu olarak akredite edilmiş firmalar tarafından verilir. Muayene kuruluşları tarafından sertifika verilen üretim veya elektrik depolama tesisleri ve bu tesislere ait sertifikada yer alan teknik özellikleri de içeren bilgiler söz konusu muayene kuruluşu tarafından sertifikanın verilmesini takiben 30 gün içerisinde TEİAŞ'a da bildirilir.

(7) Yan hizmet sağlayacak olan bir tüzel kişinin, ilgili yan hizmete ilişkin performans testlerini akredite edilmiş firmalar aracılığıyla ve sekonder frekans kontrol hizmetine ilişkin sekonder frekans kontrol performans testini TEİAŞ'ın ilgili birimi aracılığıyla gerçekleştirilmesi ve ilgili yan hizmet sertifikasının ve/veya sekonder frekans kontrol performans test raporunun TEİAŞ'a sunulması ilgili tüzel kişinin sorumluluğundadır. İlgili yan hizmete ilişkin performans testleri TEİAŞ'ın gözetiminde gerçekleştirilir.

Yan hizmetlerin izlenmesi, kontrolü ve incelenmesi

MADDE 9 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) TEİAŞ, Elektrik Şebeke Yönetmeliği gereği, sağlanan yan hizmetleri izlemek ve kontrol etmekle yükümlüdür. Tüzel kişilerce sunulan yan hizmetlerin izlenmesi ve kontrolü, Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde belirtilen teknik gereklilikler doğrultusunda ve bu Yönetmelik ile belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde TEİAŞ tarafından gerçekleştirilir.

(2) Yan hizmet sağlayacak tesislerin ilgili hizmet için Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde tanımlanmış özellikleri sağlayacak şekilde izlenebilir olmaları zorunludur. Yan hizmet sunan tüzel kişiler, TEİAŞ'ın izleme sistemi ile veri alışverişini gerçekleştirmek üzere bağlantı kurulması için gerekli yazılım ve donanımı sağlamakla yükümlüdürler.

Yan hizmet piyasa katılımcılarının tüzel kişilik kayıt başvurusu

MADDE 10 –(1) Üretim veya OSB üretim lisansı alan tüzel kişilerden dengeleme güç piyasasına katılmak üzere tüzel kişilik kayıt işlemlerini tamamlaması yan hizmet piyasa katılımcısı olmak üzere yeterli kabul edilir.

(2) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Elektrik depolama tesisi sahibi ve/veya işletmecisi olan tüzel kişiler ile tüketim tesisi sahibi tüzel kişiler üçüncü fıkra da sayılan belgeler ile sistem işletmecisine başvurmak suretiyle yan hizmet piyasa katılımcısı kaydını yapabilirler.

(3) İkinci fıkra da belirtilen tüzel kişiler, tüzel kişiliklerine ait bilgileri onaylamak üzere YHPYS'ye girdikten sonra;

- a) Tüzel kişilik kayıt formunu,
- b) (Değişik:RG-1/4/2021-31441) Belgelerde imzası bulunan kişilerin yetki belgeleri ve sicil tasdiknamesini veya vekâletnameyi,
- c) Tüzel kişiliğin kuruluşunu belgeleyen ticaret sicil gazetesi fotokopisini,
- ç) Merkezi uzlaştırma bankası-yan hizmet piyasası katılımcı anlaşması imzaladıklarına dair belgeyi bir ön yazı ile Piyasa İşletmecisine elden teslim ederek tüzel kişilik kayıt başvurusunda bulunur.

(4) Yan hizmet piyasa katılımcılarının, onaylamak üzere tüzel kişilik bilgilerini YHPYS'ye girmeleri zorunludur. YHPYS'de onaylamak üzere tüzel kişilik bilgileri bulunmayan piyasa katılımcılarının mütacaatları işleme konmaz ve bu durum ilgili yan hizmet piyasa katılımcısına yazılı olarak bildirilir. Kayıt süreci, piyasa katılımcılarının YHPYS'ye onaylamak üzere tüzel kişilik bilgilerinin girilmesini müteakip başlar.

Yan hizmet birimleri ve kayıt kuralları

MADDE 11 –(1) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Yan hizmetler tedarigine katılacak yan hizmetler piyasa katılımcıları tüzel kişilik kaydını müteakip bu maksatla kullanacakları yan hizmet birimlerini tanımlamak ve kendi adlarına kayıt ettirmekle yükümlüdür.

(2) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) İlgili mevzuat hükümleri doğrultusunda tesis edilmiş sayaçlar veya TEİAŞ tarafından uygun görülmüş diğer vasıtalarla uzlaştırma dönemi bazında bağımsız olarak ölçülebilen aşağıdakilerden her biri bir yan hizmet birimi olarak kayıt olma hakkına sahiptir:

a) Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği uyarınca dengeleme birimi olarak kayıt yapılmış, lisanslı toplam kurulu gücü 30 MW ve üzerinde olan ve iletim sistemine bağlı olan üretim tesisleri veya bu üretim tesislerine ait üniteler.

b) Elektrik tüketimi ihale ilanında belirtilen seviyenin üzerinde olan ve anlık talep kontrol rolleri vasıtasıyla otomatik olarak devreden çıkarılabilecek nitelikte olup katılımı sistem işletmecisi tarafından uygun bulunan tüketim tesisleri ile elektrik tüketimi Kurul kararı ile belirlenen asgari limitin üzerinde olan ve talep tarafı yedeği hizmeti kapsamında TEİAŞ tarafından düzenlenen uygunluk belgesine haiz tüketim tesisleri.

c) Elektrik depolama tesisleri.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen her bir yan hizmet birimi, sadece bir yan hizmet piyasa katılımcısının yan hizmet uzlaştırma hesabına kayıt edilebilir. Yan hizmet birimlerinin kaydı esnasında bu

birimlerin daha önceden tüzel kişilik kaydı tamamlanmış bir yan hizmet piyasa katılımcısı adına kayıt edilmiş şarttır. Aksi halde yan hizmet biriminin kaydı yapılmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Primer Frekans Kontrolü

Primer frekans kontrol hizmeti tedarik esasları

MADDE 12 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) 8 inci madde uyarınca belgelendirilmiş yan hizmet birimleri tarafından sağlanacak primer frekans kontrol yedeği, TEİAŞ tarafından yürütülen ve bu Yönetmelikte düzenlenen tedarik süreci sonunda doğrudan veya yükümlülüklerin transfer yoluyla devralınması neticesinde ilgili yan hizmet birimleri tarafından sağlanır.

(2) Yan hizmet piyasa katılımcıları, birinci fıkrada belirtilen primer frekans kontrolü için ayrımsız oldukları rezervleri dengeleme mekanizması kapsamında başka bir piyasaya teklif edemez veya ikili anlaşmalar yoluyla satamazlar. Primer frekans kontrolü hizmeti kapsamında yükümlülüğü bulunan bir yan hizmet piyasası katılımcısı tarafından, hizmet sağlamak üzere TEİAŞ'a bildirmiş olduğu bir uzlaştırmaya esas veriş çekiş biriminin, emre amade kapasitesi içerisinde ayrımsızla yükümlü olduğu primer frekans kontrolü rezervinin, dengeleme güç piyasasına teklif edildiğinin tespit edilmesi halinde; yükümlülük yerine getirilmemiş kabul edilir ve ilgili yan hizmetler piyasası katılımcısına 30 uncu madde gereği yerine getirmeme bedeli uygulanır.

(3) Primer frekans kontrol hizmeti sağlayan yan hizmet piyasa katılımcılarına bu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda belirlenen kapasite bedeli ödenir. Primer frekans kontrol hizmeti sağlanması nedeniyle ortaya çıkabilecek enerji açık ya da fazlası Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği hükümlerine göre enerji dengesizliği kapsamında değerlendirilir.

Primer frekans kontrol rezervi tedarik süreci

MADDE 13 –(1) Primer frekans kontrol rezerv miktarının tedarik edileceği süreç aşağıdaki adımlardan meydana gelir:

- TEİAŞ tedarik sürecine ilişkin takvimi açıklar.
- TEİAŞ tedarik sürecinin kapsayacağı tedarik dönemi için sistemin ihtiyaç duyacağı öngörülen primer frekans kontrol yedeğinin minimum ve maksimum değerlerini içeren aralığı Elektrik Şebeke Yönetmeliğinin belirlenen esaslar çerçevesinde tespit eder ve açıklanan takvime uygun olarak YHPYS aracılığıyla duyurur.
- Yan hizmet uzlaştırma hesabında 8 inci madde uyarınca belgelendirilmiş yan hizmet birimi kaydı olan ve primer frekans kontrol rezervi tedarik süreci katılım anlaşması imzalamış olan yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiler, duyurusu yapılan ilgili tedarik dönemi için primer frekans kontrol hizmeti sağlamak üzere TEİAŞ tarafından ilgili tedarik dönemine yönelik takvime uygun olarak yayımlanacak duyuru uyarınca teklif verirler.
- İlan edilen süreç takvimine uygun olarak TEİAŞ verilen teklifleri fiyat sıralamasına göre tedarik döneminin her bir uzlaştırma dönemi için sistemin ihtiyaç duyacağı öngörülen primer frekans kontrol rezerv miktarı kadar teklifi seçer ve tüm teklif sahiplerine bildirimde bulunur.
- Tedarik süreci sonucunda seçilen ve bu yönde bildirimde bulunan teklif sahibi tüzel kişiler imzalamış oldukları primer frekans kontrol rezervi tedarik süreci katılım anlaşmalarına uygun olarak primer frekans kontrol rezervi tedarik hizmetini yerine getirmeyi yükümlenmiş kabul edilir.
- Tedarik süreci sonucunda seçilen ve primer frekans kontrol rezerv tedarik süreci katılım anlaşması imzalamış olan yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiler, yükümlü oldukları rezervi kendi adlarına kayıtlı hangi yan hizmet birimlerinden sağlayacaklarını ve yan hizmet birimi bazında sağlayacakları primer frekans kontrol rezerv miktarını, rezervin sağlanacağı günden önceki gün saat 09.00'a kadar saatlik bazda sistem işletmecisine YHPYS aracılığıyla bildirir.
- Tedarik süreci sonucunda seçilen tüzel kişiler, ilgili tedarik döneminde yükümlenmiş oldukları primer frekans kontrol rezerv miktarını emre amade bulundurarak, Elektrik Şebeke Yönetmeliğinin yer alan koşullar çerçevesinde primer frekans kontrol hizmeti sağlarlar. Seçilen tüzel kişilerin, ilgili uzlaştırma dönemi için yükümlenmiş oldukları primer frekans kontrol rezerv miktarını sağlamak üzere bildirimde bulunduğu yan hizmet birimlerinin gerekli çalışma düzeyinde olmaları, söz konusu tüzel kişilerin sorumluluğundadır.
- Primer frekans kontrol hizmetini sağlamak için teklif vermiş ancak seçilememiş olan yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişilerin verdiği tekliflerin, söz konusu teklif sahibi aksini TEİAŞ'a bildirmedikçe hizmetin sağlandığı tedarik dönemi süresince de geçerli olduğu kabul edilir. Bu kapsamdaki tüzel kişilerin de aşağıdaki fıkra uyarınca kendilerine bildirilecek primer frekans kontrol rezervi tedarik hizmetini imzalamış oldukları primer frekans kontrol rezervi tedarik süreci katılım anlaşmaları doğrultusunda yükümlenmiş oldukları kabul edilir.
- Primer frekans kontrol hizmetinin sağlanacağı ilgili tedarik döneminin herhangi bir uzlaştırma döneminde, tedarik süreci ile belirlenmiş tüzel kişilerden sağlanacak primer frekans kontrol rezervlerinin haricinde ek primer frekans kontrol rezerv miktarı ihtiyacı doğması halinde (g) bendi uyarınca yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişilerden sağlanacak primer frekans kontrol rezerv tedariki için aşağıdaki adımlar yürütülür:
 - Ek primer frekans kontrol rezerv ihtiyacının olduğu günden önceki gün saat 10:30'a kadar ortaya çıkan ihtiyaç durumunda, TEİAŞ ilgili tedarik dönemi için yürütülen primer frekans kontrol kapasitesi tedarik sürecinde fiyat sırasına dizilen ve (g) bendi uyarınca teklifleri geçerli olan tüzel kişilerin teklifleri arasından, iletim sistemi kısıtlarını dikkate alarak mümkün olan en düşük maliyet sağlanacak şekilde ilave primer frekans kontrol rezerv miktarını seçer ve ilgili teklif sahiplerine bildirimde bulunur. Bu şekilde seçilen tüzel kişilerin, ilgili uzlaştırma dönemi için kendilerine bildirimde bulunan primer frekans kontrol rezerv miktarını sağlamak üzere, yan hizmet birimlerinin gerekli çalışma düzeyinde olmaları ve primer frekans kontrol tepkisi vermeleri ilgili yan hizmet biriminin yan hizmet uzlaştırma hesabında kayıtlı olduğu tüzel kişilerin sorumluluğundadır.
 - Ek primer frekans kontrol rezerv ihtiyacının olduğu günden önceki gün saat 10:30'dan sonra ortaya çıkan ihtiyaç durumlarında, TEİAŞ ilgili tedarik dönemi için yürütülen primer frekans kontrol kapasitesi tedarik sürecinde fiyat sırasına dizilen ve teklifleri (g) bendi uyarınca geçerli olan teklif sahiplerinin kesilmiş gün öncesi üretim programlarını kontrol eder ve çalışma düzeyi primer frekans kontrol rezervi sağlamaya uygun olan yan hizmet birimlerinden, iletim sistemi kısıtlarını dikkate alarak ve mümkün olan en düşük maliyet sağlanacak şekilde ilave primer frekans kontrol rezerv miktarını seçer ve ilgili teklif sahiplerine bildirimde bulunur. Bu şekilde seçilen tüzel kişilerin, ilgili uzlaştırma dönemi için kendilerine bildirimde bulunan primer frekans kontrol rezerv miktarını sağlamak üzere, yan hizmet birimlerinin gerekli çalışmasını primere frekans kontrol tepkisi vermeleri ilgili yan hizmet biriminin yan hizmet uzlaştırma hesabında kayıtlı olduğu tüzel kişilerin sorumluluğundadır.
 - Tedarik süreci sonucunda seçilen yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişilerin sağlamakla yükümlü oldukları primer frekans kontrol rezerv miktarını kendi adlarına kayıtlı yan hizmet birimlerinden karşılayamayacak olması veya karşılamamayı tercih etmeleri durumunda, ilgili tüzel kişiler 16 ncı madde hükümleri çerçevesinde yükümlülüklerini devredebilirler. (g) bendi uyarınca tedarik edilen primer frekans kontrol rezerv yükümlülükleri devredilemez.
- Primer frekans kontrol rezervi tedarik süreci veya 17 nci madde kapsamındaki devir sonucunda yükümlülük üstlenmiş olan yan hizmet piyasa katılımcıları bu yükümlülüğe karşılık gelen miktardaki primer frekans kontrol rezerv miktarı kadar kapasiteyi bildirilen yan hizmet birimi bazında emre amade tutmak ve Elektrik Şebeke Yönetmeliğinin ilgili hükümleri doğrultusunda primer frekans kontrol tepkisi vermek suretiyle primer frekans kontrolüne katılmak zorundadırlar.
- Primer frekans kontrol rezervi tedarik sürecine ilişkin tüm işlemler YHPYS üzerinden yürütülür.

Primer frekans kontrol rezervi sağlanmasına ilişkin tekliflerin yapısı ve içeriği

MADDE 14 –(1) Adlarına kayıtlı bulunan yan hizmet birimlerinden primer frekans kontrol rezervi sağlamaya istekli olan yan hizmet piyasa katılımcısı niteliğini haiz tüzel kişiler, takip eden tedarik dönemi için geçerli olmak üzere üstlenmek istediği primer frekans kontrol rezerv miktarlarına ilişkin tekliflerini 13 üncü maddede belirtilen tedarik sürecine uygun şekilde YHPYS aracılığıyla tüzel kişilik bazında TEİAŞ'a bildirir.

(2) Yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiler primer frekans kontrol rezervi olarak tedarik etmek istedikleri miktarlara ilişkin tekliflerini saatlik kapasite bedeli olarak TL/MW cinsinde bildirirler.

(3) Primer frekans kontrol rezervi sağlanmasına ilişkin yürütülecek tedarik süreciyle ilgili teknik gereklilikler ile diğer usul ve esaslar TEİAŞ tarafından tedarik süreci takvimine uygun olarak YHPYS üzerinden duyurulur.

(4) Geçici 1 inci maddede kapsamındaki özel anlaşmalar çerçevesinde primer frekans kontrol rezervi sağlama yükümlülüğü bulunan üretim tesisleri TEİAŞ tarafından tedarik süreci öncesinde yayımlanacak hususlara uymak zorundadır.

Primer frekans kontrol rezerv tekliflerinin değerlendirilmesi

MADDE 15 – (1) 13 üncü madde uyarınca yürütülen tedarik sürecinde primer frekans kontrolü rezerv tekliflerinin değerlendirilmesi; iletim sistemi kısıtları, üretim tesislerine ilişkin teknik kısıtlar dikkate alınarak, işletme güvenliği ve sistem bütünlüğü sağlanacak ve primer frekans kontrol maliyeti en aza indirilecek şekilde tedarik süreci kapsamında uygun şekilde değerlendirilir.

tedarik süreci sonucunda oluşan bedeli ücretin 1 TL 1 S aracıyla gerçekleştirilir.

Primer frekans kontrol rezervi tedarik süreci katılım anlaşmaları

MADDE 16 –(1) Primer frekans kontrol hizmeti tedarik sürecine katılmak isteyen yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiler ilk katılmak istedikleri tedarik süreci öncesinde TEİAŞ'a başvurarak primer frekans kontrol rezervi tedarik süreci katılım anlaşmasını imzalar.

(2) Primer frekans kontrol hizmeti tedarik sürecine katılma ilişkin yükümlülüklerini içeren standart anlaşma Sistem İşletmecisi tarafından hazırlanarak Kurum onayına sunulur.

(3) **(Değişik:RG-27/1/2021-31377)** Yan hizmet piyasa katılımcılarının uzlaştırma hesaplarına kayıtlı olan yan hizmet birimlerinin primer frekans kontrol yan hizmeti sertifikalarının içeriğinde bulunan ve primer frekans kontrol performans testleri sonucunda belirlenen MW cinsinden sağlayabilecekleri primer frekans kontrol rezerv kapasiteleri ve bu birimlere ait teknik karakteristikler; ilgili yan hizmet piyasası katılımcılarının TEİAŞ ile olan primer frekans kontrol rezervi tedarik süreci katılım anlaşmalarına derç edilir.

Primer frekans kontrolü rezerv yükümlülüğü transferi

MADDE 17 –(1) TEİAŞ tarafından yürütülen tedarik süreci sonucunda seçilen yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiler, sağlamakla yükümlü oldukları primer frekans kontrol rezerv miktarının tamamını ya da bir kısmını, geçerli primer frekans kontrol yan hizmet sertifikasını haiz ve sertifikasında yer alan teknik parametreler ile uyumlu yan hizmet birimi bulunan başka bir yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiden veya kendi yan hizmet uzlaştırma hesaplarına kayıtlı farklı bir yan hizmet biriminden sağlayabilir. Yükümlülüğünü devreden yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişilerin TEİAŞ'a karşı mali yükümlülükleri devam eder.

(2) Primer frekans kontrol rezerv yükümlülüğünün yan hizmet piyasa katılımcısı başka bir tüzel kişi tarafından veya kendi yan hizmet uzlaştırma hesaplarına kayıtlı farklı bir yan hizmet biriminden sağlanabilmesi için tedarik dönemlerini kapsayacak şekilde düzenlenen tedarik süreci sonucunda seçilen ve yükümlülüğünü transfer etmek isteyen yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişi ile rezerv yükümlülüğünün transfer edileceği tüzel kişinin, transfer edilecek rezervin sağlanacağı zamandan en geç 4 saat öncesine kadar Sistem İşletmecisi'ne YHPYS aracılığıyla bildirimde bulunmaları gerekmektedir. Sistem İşletmecisi, bildirim onaylanıp onaylanmadığını en geç 1 saat içerisinde YHPYS aracılığıyla belirtir.

(3) Primer frekans kontrolü rezerv yükümlülüğünün transferi Sistem İşletmecisi'nin onayı ile birlikte geçerlilik kazanır.

(4) 13 üncü Maddenin birinci fıkrasının (g) bendi uyarınca tedarik edilen primer frekans kontrol rezerv yükümlülükleri devredilemez.

Primer frekans kontrol kapasite bedelinin belirlenmesi

MADDE 18 – (1) **(Değişik:RG-27/1/2021-31377)** Yürütülen tedarik süreci sonucunda belirlenen en yüksek teklif fiyatı, 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca seçilerek bildirimde bulunan primer frekans kontrol hizmeti sağlayan yan hizmet piyasa katılımcısı tüm tüzel kişilere ödenecek saatlik kapasite bedeli (TL/MW) olarak saptanır.

(2) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (g) bendi uyarınca seçilerek primer frekans kontrol hizmeti sağlayan yan hizmet piyasa katılımcılarına teklif ettikleri saatlik kapasite bedeli (TL/MW) ödenir.

(3) 13 üncü madde uyarınca primer frekans kontrol rezervi tedarik yapan yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişilere, primer frekans kontrol rezerv miktarını sağladıkları toplam süre ve miktar için belirlenen kapasite bedeli üzerinden 19 uncu madde uyarınca hesaplanan ödeme yapılır.

Primer frekans kontrol hizmetinin ücretlendirilmesi

MADDE 19-(1) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (ç) ve (g) bentleri doğrultusunda primer frekans kontrol rezervi tedarik hizmeti sağlamış olan yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişilere bir fatura dönemi için ödenecek primer frekans kontrol rezerv tutarı aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

(2) **(Değişik:RG-27/1/2021-31377)** Birinci fıkradaki formüle geçen;

a) PFKT_f: 13 üncü madde uyarınca üstlenmiş olduğu yükümlülük çerçevesinde yan hizmet piyasa katılımcısı "p" tüzel kişininin "f" fatura döneminde sağladığı toplam primer frekans kontrol rezerv miktarından dolayı tahakkuk ettirilecek alacak tutarını (TL),

b) PRMF_{p,y}: Yan hizmet piyasa katılımcısı "p" tüzel kişininin "f" fatura döneminin "s" saatinde yükümlü olduğu ve "y" yan hizmet birimi tarafından sağlanan Primer Frekans Kontrol Rezerv Miktarını (MW),

c) PKB_f: 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca üstlenmiş olduğu yükümlülük çerçevesinde "f" fatura döneminin "s" saati için yan hizmet piyasa katılımcısına uygulanacak olan ve 18 inci madde uyarınca belirlenen saatlik Primer Frekans Kontrol Kapasite Bedeli veya 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında tedarik edilen ek rezervler için, ilgili yan hizmet piyasası katılımcısı tarafından teklif edilmiş olan saatlik Primer Frekans Kontrolü Kapasite Bedelini (TL/MW),

ç) KSp_{f,y}: 13 üncü madde uyarınca üstlenmiş olduğu yükümlülük çerçevesinde yan hizmet piyasa katılımcısı "p" tüzel kişininin adına kayıtlı veya 17 nci madde kapsamında yükümlülük transferi suretiyle başka bir tüzel kişilik adına kayıtlı bir "y" yan hizmet birimi tarafından sağlanan, "f" fatura döneminin "s" saati için 29 uncu madde çerçevesinde sağladığının tespit edilmesi durumunda "1", diğer durumlarda "0" olarak belirlenen Katılım Katsayısını,

d) m: "f" fatura döneminde yer alan saat sayısını,

e) k: Yan hizmet piyasa katılımcısı "p" tüzel kişininin adına kayıtlı olan veya 17 nci madde kapsamında "p" tüzel kişisinden yapılan yükümlülük transferi suretiyle başka bir tüzel kişilik adına kayıtlı bir "y" yan hizmet birimi tarafından sağlanan yan hizmet birimi sayısını, ifade eder.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda geçen, primer frekans kontrolüne katılım katsayısı 29 uncu madde uyarınca belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sekonder Frekans Kontrolü

Sekonder frekans kontrol hizmeti tedarik esasları

MADDE 20 –(1) 8 inci madde uyarınca belgelendirilmiş yan hizmet birimleri tarafından sağlanacak sekonder frekans kontrolü yedeği, bu Yönetmelikte ele alınan usul ve esaslar çerçevesinde TEİAŞ tarafından yürütülen bu Yönetmelikte düzenlenen tedarik süreci sonunda doğrudan veya yükümlülüklerin transfer yoluyla devralınması neticesinde ilgili yan hizmet birimleri tarafından sağlanır.

(2) TEİAŞ tarafından, sekonder frekans kontrol hizmeti sağlayan yan hizmet piyasa katılımcılarına Yönetmelik hükümleri doğrultusunda belirlenen kapasite bedeli ödenir. Sekonder frekans kontrol hizmeti sağlanması nedeniyle ortaya çıkan enerji açık ya da fazlası Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği hükümleri kapsamında enerji dengesizliği olarak değerlendirilir.

(3) **(Ek:RG-27/1/2021-31377)** Yan hizmet piyasa katılımcıları, birinci fıkrada belirtilen sekonder frekans kontrolü için ayrılmış oldukları rezervleri dengeleme mekanizması kapsamında başka bir piyasaya teklif edemez veya ikili anlaşmalar yoluyla satamazlar. Sekonder frekans kontrolü hizmeti kapsamında yükümlülüğü bulunan bir uzlaştırmaya esas veriş çekiş biriminin, emre amade kapasitesi içerisinde ayrılmakla yükümlü olduğu sekonder frekans kontrolü rezervinin, ilgili yan hizmet piyasası katılımcısı tarafından dengeleme güç piyasasına teklif edildiğinin tespit edilmesi halinde, yükümlülük yerine getirilmemiş kabul edilir ve 31 inci madde gereği yerine getirmeme bedeli uygulanır.

Sekonder frekans kontrol rezervi tedarik süreci

MADDE 21 –(1) Sekonder frekans kontrol rezerv miktarının tedarik edileceği süreç aşağıdaki adımlardan meydana gelir:

a) TEİAŞ tedarik sürecine ilişkin takvimi açıklar.

b) TEİAŞ tedarik sürecinin kapsayacağı tedarik dönemi içinde sistemin ihtiyaç duyacağı öngörülen sekonder frekans kontrol yedeğinin minimum ve maksimum değerlerini içeren aralığı Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde belirtilen esaslar çerçevesinde, uzlaştırma dönemlerine göre tespit eder ve tedarik takvimine uygun olarak yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişilere YHPYS aracılığıyla duyurur. TEİAŞ gerek görmesi halinde, ihtiyaç duyulan sekonder frekans kontrol yedeği miktarını farklı teknik özellikli sahip kısımlara ayırarak her bir kısım için farklı tedarik süreçleri yürütebilir.

c) Yan hizmet uzlaştırma hesabında 8 inci madde uyarınca belgelendirilmiş yan hizmet birimi kaydı olan yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiler duyurusu yapılan ilgili tedarik dönemi için sekonder frekans kontrol hizmeti sağlamak üzere TEİAŞ tarafından ilgili tedarik dönemine yönelik takvime uygun olarak yayımlanacak duyuru uyarınca yan hizmet birimi bazında teklif verirler.

ç) İlan edilen süreç takvimine uygun olarak, TEİAŞ verilen tekliflerin fiyat sıralaması göz önünde tutularak, tedarik döneminin her bir uzlaştırma dönemi için sistemin ihtiyaç duyacağı öngörülen sekonder frekans kontrol rezerv miktarı kadar teklifi seçer ve tüm teklif sahiplerine bildirimde bulunur.

d) Tedarik süreci sonucunda seçilen ve bu yönde bildirimde bulunulan teklif sahibi tüzel kişiler imzalamış oldukları sekonder frekans kontrol rezervi tedarik süreci katılım anlaşmalarına uygun olarak sekonder frekans kontrol tedarik hizmetini yerine getirmeyi yükümlenmiş kabul edilir.

e) Tedarik süreci sonucunda seçilen yan hizmet birimleri uzlaştırma hesaplarına kayıtlı olan yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiler tedarik döneminde yükümlenmiş oldukları sekonder frekans kontrol rezerv emre amade bulundurularak Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde yer alan koşullar çerçevesinde sekonder frekans kontrol hizmeti sağlarlar. Seçilen yan hizmet birimlerinin, ilgili uzlaştırma dönemi yükümlenmiş oldukları rezerv miktarını sağlamak üzere gerekli çalışma düzeyinde olmaları, yan hizmet birimi sahibi tüzel kişilerin sorumluluğundadır.

f) Sekonder frekans kontrol hizmetini sağlamak için teklif vermiş ancak, seçilememiş olan yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişilerin verdiği tekliflerin, söz konusu teklif sahibi aksini TEİAŞ'a bildirmedikçe hizmetin sağlandığı tedarik dönemi süresince de geçerli olduğu kabul edilir. Bu kapsamdaki tüzel kişilerin de aşağıdaki fıkra uyarınca kendilerine bildirilecek sekonder frekans kontrol rezervi tedarik hizmetini imzalamış oldukları sekonder frekans kontrol rezervi tedarik süreci katılım anlaşmaları doğrultusunda yükümlenmiş oldukları kabul edilir.

g) Sekonder frekans kontrol hizmetinin sağlanacağı ilgili tedarik döneminin herhangi bir uzlaştırma döneminde, tedarik süreci ile belirlenmiş yan hizmet birimlerinden sağlanacak sekonder frekans kontrol rezerv miktarları toplamının yetersiz kalması ve/veya ek sekonder frekans kontrol rezerv miktarı ihtiyacı doğması halinde (f) bendi uyarınca çerçeve nitelikteki sekonder frekans kontrol rezervi tedarik anlaşması imzalamış olan yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişilerden sağlanacak sekonder frekans kontrol rezerv tedarığı için aşağıdaki adımlar yürütülür:

1) Ek sekonder frekans kontrol rezerv ihtiyacının olduğu günden önceki gün saat 10:30'a kadar ortaya çıkan ihtiyaç durumlarında, TEİAŞ ilgili tedarik dönemi için yürütülen sekonder frekans kontrol kapasitesi tedarik sürecinde (f) bendi uyarınca fiyat sırasına dizilen ve teklifi geçerli olan tüzel kişilerin teklifleri arasından, iletim sistemi kısıtlarını, yan hizmet biriminin teknik özelliklerini dikkate alarak mümkün olan en düşük maliyet sağlanacak şekilde ilave sekonder frekans kontrol rezerv miktarını seçer ve ilgili teklif sahiplerine bildirimde bulunur. Bu şekilde seçilen yan hizmet birimlerinin, ilgili uzlaştırma dönemi için kendilerine bildirimde bulunulan sekonder frekans kontrol rezerv miktarını sağlamak üzere gerekli çalışma düzeyinde olmaları ve sekonder frekans kontrol tepkisi vermeleri ilgili yan hizmet biriminin yan hizmet uzlaştırma hesabında kayıtlı olduğu tüzel kişilerin sorumluluğundadır.

2) Ek sekonder frekans kontrol rezerv ihtiyacının olduğu günden önceki gün saat 10:30'dan sonra ortaya çıkan ihtiyaç durumlarında, TEİAŞ ilgili tedarik dönemi için yürütülen sekonder frekans kontrol kapasitesi tedarik sürecinde fiyat sırasına dizilen ve teklifleri (f) bendi uyarınca geçerli olan teklif sahiplerinin kesinleşmiş gün öncesi üretim programlarını kontrol eder ve çalışma düzeyi sekonder frekans kontrol rezervi sağlanmaya uygun olan yan hizmet birimlerinden, iletim sistem kısıtlarını dikkate alarak ilave sekonder frekans kontrol rezerv miktarını seçer ve ilgili teklif sahiplerine bildirimde bulunur. Bu şekilde seçilen yan hizmet birimlerinin, ilgili uzlaştırma dönemi için kendilerine bildirimde bulunulan sekonder frekans kontrol rezerv miktarını sağlamak üzere gerekli çalışma düzeyini korumaları ve sekonder frekans kontrol tepkisi vermeleri ilgili yan hizmet biriminin yan hizmet uzlaştırma hesabında kayıtlı olduğu tüzel kişilerin sorumluluğundadır.

ğ) Tedarik süreci sonucunda seçilen yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişilerin sağlamakla yükümlü oldukları sekonder frekans kontrol rezerv miktarını kendi adlarına kayıtlı yan hizmet birimlerinden karşılamayacak olması veya karşılamamayı tercih etmeleri durumunda, ilgili tüzel kişiler 25 inci madde hükümleri çerçevesinde yükümlülüklerini devredemezler. (f) bendi uyarınca tedarik edilen sekonder frekans kontrol rezerv yükümlülükleri devredilemez.

h) Sekonder frekans kontrol rezervi tedarik süreci veya 25 inci madde kapsamındaki devir sonucunda yükümlülük üstlenmiş olan yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiler, bu yükümlülüğe karşılık gelen miktardaki sekonder frekans kontrol rezerv miktarı kadar kapasiteyi yan hizmet birimi bazında emre amade tutmak ve Elektrik Şebeke Yönetmeliğinin ilgili hükümleri doğrultusunda sekonder frekans kontrol tepkisi vermek suretiyle sekonder frekans kontrolüne katılmak zorundadır.

(2) Sekonder frekans kontrol rezervi tedarik sürecine ilişkin tüm işlemler YHPYS üzerinden yürütülür.

Sekonder frekans kontrol rezervi sağlanmasına ilişkin tekliflerin yapısı ve içeriği

MADDE 22 –(1) Adlarına kayıtlı bulunan yan hizmet birimlerinden sekonder frekans kontrol rezervi sağlanmaya istekli olan yan hizmet piyasa katılımcısı niteliğini haiz tüzel kişiler, takip eden tedarik dönemi için geçerli olmak üzere ilgili yan hizmet birimi tarafından gerçekleştirilecek sekonder frekans kontrol rezerv miktarlarına ilişkin tekliflerini 21 inci maddede belirtilen tedarik sürecine uygun şekilde YHPYS aracılığıyla yan hizmet birimi bazında TEİAŞ'a bildirir.

(2) Yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiler sekonder frekans kontrol rezervi olarak tedarik etmek istedikleri miktarlara ilişkin tekliflerini saatlik kapasite bedeli olarak TL/MW cinsinden bildirirler.

(3) Sekonder frekans kontrol rezervi sağlanmasına ilişkin yürütülecek tedarik süreciyle ilgili teknik gereklilikler ile diğer usul ve esaslar TEİAŞ tarafından tedarik süreci takvimine uygun olarak YHPYS üzerinden duyurulur.

(4) Geçici 1 inci maddede kapsamındaki özel anlaşmalar çerçevesinde sekonder frekans kontrol rezervi sağlama yükümlülüğü bulunan üretim tesisleri TEİAŞ tarafından tedarik süreci öncesinde yayımlanacak hususlara uymak zorundadır.

Sekonder frekans kontrol rezerv tekliflerinin değerlendirilmesi

MADDE 23 – (1) 21 inci madde uyarınca yürütülen sekonder frekans kontrolü rezerv tekliflerinin değerlendirilmesi; iletim sistemi kısıtları ve üretim tesislerine ilişkin teknik kısıtlar dikkate alınarak, işletme güvenliği ve sistem bütünlüğü sağlanacak ve sekonder frekans kontrol maliyeti en aza indirilecek şekilde tedarik süreci sonucu oluşan bedel üzerinden YHPYS aracılığıyla gerçekleştirilir.

Sekonder frekans kontrol rezervi tedarik süreci katılım anlaşmaları

MADDE 24 – (1) Sekonder frekans kontrol hizmeti tedarik sürecine katılmak isteyen yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiler ilk katılmak istedikleri tedarik süreci öncesinde TEİAŞ'a başvurarak sekonder frekans kontrol rezervi tedarik süreci katılım anlaşmasını imzalar.

(2) Sekonder frekans kontrol hizmeti tedarik sürecine katılmaya ilişkin yükümlülüklerini içeren standart anlaşma sistem işletmecisi tarafından hazırlanarak Kurum onayına sunulur.

(3) Anlaşma kapsamında yer alacak olan yan hizmet birimleri, uzlaştırma hesaplarına kayıtlı olan yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiler ile TEİAŞ arasında imzalanacak olan sekonder frekans kontrol rezervi tedarik süreci katılım anlaşmalarına, ilgili tüzel kişi adına kayıtlı yan hizmet birimlerinden hangilerini kapsadığı, bu yan hizmet birimlerinden üretim tesislerinin sekonder frekans kontrol performans testleri sonucunda belirlenen M W cinsinden sağlayabilecekleri sekonder frekans kontrol rezerv kapasiteleri ve bu birimlere ait teknik karakteristikler derç edilir.

Sekonder frekans kontrolü rezerv yükümlülüğünün transferi

MADDE 25 –(1) TEİAŞ tarafından yürütülen tedarik süreci sonucunda seçilen yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiler, sağlamakla yükümlü oldukları sekonder frekans kontrol rezerv miktarının tamamını ya da bir kısmını, geçerli sekonder frekans kontrol performans test raporuna göre transfer edilen rezerv miktarını sağlayabilir olduğu belgelenmiş ve test raporunda yer alan teknik parametreler ile uyumlu durumda olan bir yan hizmet birimini haiz başka bir tüzel kişiden veya kendi yan hizmet uzlaştırma hesaplarına kayıtlı farklı bir yan hizmet biriminden sağlayabilirler. Yükümlülüğünü devreden yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişilerin TEİAŞ'a karşı mali yükümlülükleri devam eder.

(2) Sekonder frekans kontrol rezerv yükümlülüğünün başka bir yan hizmet birimi veya tüzel kişi tarafından veya kendi yan hizmet uzlaştırma hesaplarına kayıtlı farklı bir yan hizmet biriminden sağlanabilmesi için tedarik dönemlerini kapsayacak şekilde düzenlenen tedarik süreci sonucunda seçilen ve yükümlülüğünü transfer etmek isteyen yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişi ile rezerv yükümlülüğünün transfer edileceği tüzel kişinin, transfer edilecek rezervin sağlanacağı zamandan en geç 4 saat öncesine kadar sistemi işletmecisine YHPYS aracılığıyla bildirimde bulunmaları gerekir. Sistem işletmecisi, bildirim onaylanıp onaylanmadığını en geç 1 saat içerisinde YHPYS aracılığıyla belirtir.

(3) 21 inci maddenin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca tedarik edilen sekonder frekans kontrol rezerv yükümlülükleri devredilemez.

Sekonder frekans kontrol kapasite bedelinin belirlenmesi

MADDE 26 – (1) Yürütülen tedarik süreci sonucunda belirlenen en yüksek teklif fiyatı, 21 nci maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca seçilerek bildirimde bulunulan sekonder frekans kontrol hizmeti sağlayan üretim faaliyeti gösteren tüm tüzel kişilere ödenecek saatlik kapasite bedeli (TL/MW) olarak saptanır.

(2) 21 inci maddenin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca seçilerek sekonder frekans kontrol hizmeti sağlayan yan hizmet piyasa katılımcılarına teklif ettikleri saatlik kapasite bedeli (TL/MW) ödenir.

(3) 21 inci madde uyarınca sekonder frekans kontrol rezervi tedariki yapan yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişilere sekonder frekans kontrol rezerv miktarını sağladıkları toplam süre ve miktar için belirlenen kapasite bedeli üzerinden 27 nci madde uyarınca hesaplanan ödeme yapılır.

Sekonder frekans kontrol hizmetinin ücretlendirilmesi

MADDE 27 –(1) 21 inci maddenin birinci fıkrasının (ç) ve (f) bentleri doğrultusunda, sekonder frekans kontrol rezervi tedarik hizmeti sağlamış olan yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişilere bir fatura dönemi için kapasite bedeli olarak ödenecek sekonder frekans kontrol rezerv tutarı aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

(2) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Birinci fıkradaki formülde geçen;

a) $SFK_{f,p}$: 21 inci madde uyarınca üstlenmiş olduğu yükümlülük çerçevesinde yan hizmet piyasa katılımcısı “p” tüzel kişininin “f” fatura döneminde sağladığı toplam sekonder frekans kontrol rezerv miktarından dolayı tahakkuk ettirilecek alacak tutarını (TL),

b) $SRM_{f,p,y,s}$: Yan hizmet piyasa katılımcısı “p” tüzel kişininin “f” fatura döneminin “s” saatinde, yükümlü olduğu “y” yan hizmet birimi tarafından sağlanan Sekonder Frekans Kontrol Rezerv Miktarını (MW),

c) $SKB_{f,s}$: 21 inci maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca üstlenmiş olduğu yükümlülük çerçevesinde “f” fatura döneminin “s” saati için yan hizmet piyasa katılımcısına uygulanacak olan ve 26 ncı madde uyarınca belirlenen saatlik Sekonder Frekans Kontrol Kapasite Bedeliniveya 21 inci maddenin birinci fıkrasının (f) bendi kapsamında tedarik edilen ek rezervler için, ilgili yan hizmet piyasası katılımcısı tarafından teklif edilmiş olan saatlik Sekonder Frekans Kontrolü Kapasite Bedelini (TL/MW),

ç) $KS_{p,f,y}$: 21 inci madde uyarınca üstlenmiş olduğu yükümlülük çerçevesinde yan hizmet piyasa katılımcısı “p” tüzel kişininin adına kayıtlı veya 25 inci madde kapsamında yükümlülük transferi suretiyle başka bir tüzel kişilik adına kayıtlı bir “y” yan hizmet birimi tarafından sağlanan, “f” fatura döneminin “s” saati için 29 uncu madde çerçevesinde sağladığının tespiti durumunda “1”, diğer durumlarda “0” olarak belirlenen Katılım Katsayısını,

d) m: “f” fatura döneminde yer alan saat sayısını,

e) k: Yan hizmet piyasa katılımcısı “p” tüzel kişininin adına kayıtlı olan veya 25 inci madde kapsamında yükümlülük transferi suretiyle başka bir tüzel kişilik adına kayıtlı bir “y” yan hizmet birimi tarafından sağlanan yan hizmet birimi sayısını,

ifade eder.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda geçen, sekonder frekans kontrolüne katılım katsayısı 29 uncu madde uyarınca belirlenir.

Sekonder frekans kontrol hizmeti dengesizlik geri ödemesi

MADDE 28 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) Sekonder frekans kontrol hizmeti sağlamak üzere seçilmiş olan yan hizmet birimlerinin aynı zamanda dengeleme güç piyasası kapsamında dengeleme birimi olarak kayıtlı olması halinde, bu durumda olan ve aynı zamanda dengeleme güç piyasası katılımcısı olan yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişilere sekonder frekans kontrol rezervi tutarına ek olarak, aşağıdaki şekilde hesaplanan dengesizlik geri ödemesi de yapılır.

$$DG\ddot{O}_{f,p} =$$

(2) Birinci fıkradaki formülde geçen;

a) $DG\ddot{O}_{f,p}$: “p” yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişininin “f” fatura döneminde sağladığı sekonder frekans kontrol hizmetinden dolayı oluşan enerji dengesizliklerine ilişkin alacak olarak tahakkuk ettirilecek dengesizlik geri ödemesi tutarını (TL),

b) $G\ddot{O}DM_{y,s}$: “y” yan hizmet biriminin, “f” fatura döneminin “s” saati için sağladığı sekonder frekans kontrol hizmetinden dolayı oluşan enerji dengesizliklerine ilişkin olarak; ilgili yan hizmet piyasası katılımcısına yapılacak dengesizlik geri ödemesi hesabında esas alınacak dengesizlik miktarını (MWh),

c) $SMF_{f,s}$: Elektrik Piyasası Dengeleme ve Ulaştırma Yönetmeliği uygulamaları uyarınca hesaplanarak TEİAŞ tarafından duyurulan, “f” fatura döneminin “s” saatinde ilişkin dengeleme güç piyasası kapsamında hesaplanan saatlik Sistem Marjinal Fiyatını (TL/MWh),

ç) $NPTF_{f,s}$: Elektrik Piyasası Dengeleme ve Ulaştırma Yönetmeliği uygulamaları uyarınca “f” fatura döneminin “s” saatinde ilişkin Gün Öncesi Piyasası kapsamında hesaplanan nihai piyasa takas fiyatını (TL/MWh),

d) NDK_s : “s” saatinde sekonder frekans kontrol hizmeti sağlamak üzere seçilmiş olan ve aynı zamanda dengeleme birimi niteliğini haiz yan hizmet birimleri için sekonder frekans kontrol hizmeti sağlanmasından dolayı ilgili yan hizmet biriminde oluşan dengesizlik miktarının negatif olması durumunda “1” aksi durumda “0” değerini alan dengesizlik katsayısını,

e) PDK_s : “s” saatinde sekonder frekans kontrol hizmeti sağlamak üzere seçilmiş olan ve aynı zamanda dengeleme birimi niteliğini haiz yan hizmet birimleri için sekonder frekans kontrol hizmeti sağlanmasından dolayı ilgili yan hizmet biriminde oluşan dengesizlik miktarının pozitif olması durumunda “1” aksi durumda “0” değerini alan dengesizlik katsayısını,

f) m: “f” fatura döneminde yer alan saat sayısını,

g) n: “p” yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişininin yan hizmet ulaştırma hesabına kayıtlı olan yan hizmet birim sayısını,

ğ) k: Kurul tarafından değeri “0” ile “1” arasında belirlenerek en az üç ay öncesinden duyurulmak kaydı ile katılımcıların negatif enerji dengesizliği halinde kullanılacak ve Elektrik Piyasası Dengeleme ve Ulaştırma Yönetmeliği kapsamında belirlenmiş olan katsayıyı,

h) l: Kurul tarafından değeri “0” ile “1” arasında belirlenerek en az üç ay öncesinden duyurulmak kaydı ile katılımcıların pozitif enerji dengesizliği halinde kullanılacak ve Elektrik Piyasası Dengeleme ve Ulaştırma Yönetmeliği kapsamında belirlenmiş olan katsayıyı, ifade eder.

(3) Sekonder frekans kontrol hizmeti sağlamak üzere seçilmiş olan ve aynı zamanda dengeleme birimi niteliğini haiz yan hizmet birimleri için yan hizmet ulaştırma hesabına kayıtlı buldukları yan hizmet piyasa katılımcısı ve aynı zamanda dengeleme güç piyasası katılımcısı olan tüzel kişilere, PDK_s veya NDK_s katsayılarının “1” olduğu her durumda, birinci fıkrada belirtilen formül uyarınca hesaplanan dengesizlik geri ödemesi yapılır. 29 uncu madde uyarınca yapılan izleme sonucunda sekonder frekans kontrol hizmetini sağlamadığının tespit edilmesi durumunda dengesizlik geri ödemesi yapılmaz.

(4) Bir fatura dönemi için, aynı zamanda dengeleme birimi niteliğini de haiz her bir yan hizmet biriminin, her bir saatteki enerji dengesizlik miktarı aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$DM_{f,y,s} = \begin{cases} \text{G}\ddot{O}DM_{f,y,s} = \max(DM_{f,y,s}, -Rsf_{y,f,s}) & \text{DM}_{f,y,s} \leq 0 \text{ ise} \\ \text{G}\ddot{O}DM_{f,y,s} = \min(DM_{f,y,s}, Rsf_{y,f,s}) & \text{DM}_{f,y,s} > 0 \text{ ise} \end{cases}$$

(5) Dördüncü fıkradaki formülde geçen;

a) $G\ddot{O}DM_{f,y,s}$: “y” yan hizmet biriminin, “f” fatura döneminin “s” saati için sağladığı sekonder frekans kontrol hizmetinden dolayı oluşan enerji dengesizliklerine ilişkin olarak; ilgili yan hizmet piyasası katılımcısına yapılacak dengesizlik geri ödemesi hesabında esas alınacak dengesizlik miktarını (MWh),

b) $DM_{f,y,s}$: “y” yan hizmet biriminin, “f” fatura döneminin “s” saati için gerçekleşen dengesizlik miktarını

- (MWh),
- c) P_{gen}: Sekonder frekans kontrol hizmetine katılan yan hizmet birimlerinin brüt üretim noktasında gerçekleştirildiği üretim miktarını (MW),
- ç) MAXC_i: Sekonder frekans kontrol hizmetine katılan yan hizmet birimlerinin üst limit değerini,
- d) MINC_i: Sekonder frekans kontrol hizmetine katılan yan hizmet birimlerinin alt limit değerini,
- e) Rsfk_{y,fs}: "y" yan hizmet biriminin, "f" fatura döneminin "s" saati için yükümlülüğü bulunan sekonder rezerv miktarını,
- f) Ksfk_{f,fs}: "f" fatura döneminin "s" saati için sekonder rezerv yükümlülüğü bulunan "y" yan hizmet biriminin otomatik üretim kontrol programından iletilen sinyallere karşılık verdiği anlık tepkinin tolerans içinde olması durumunda "1" diğer durumlarda "0" olan katsayısı,
- g) i: "f" fatura döneminin "s" saati için sekonder rezerv yükümlülüğü bulunan "y" yan hizmet birimine Otomatik Üretim Kontrol (AGC) sistemi/arabiriminden 4 (dört) saniyelik periyotlarla iletilen sinyal sayısını, ifade eder.
- (6) Sekonder frekans kontrolü hizmetinden dolayı oluşan dengesizliklerin miktarı TEİAŞ tarafından hesaplanarak dengesizlik geri ödemesinin hesaplanabilmesi için EPIAŞ'a gönderilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Frekans Kontrolünün İzlenmesi ve Kontrolü

Frekans kontrolünün izlenmesi

MADDE 29 – (1) Tedarik süreci sonucunda veya yükümlülüğün devri suretiyle oluşturulan primer ve/veya sekonder frekans kontrol rezervlerinin izlenmesi ve bu hizmetlerin yan hizmet birimlerinde sağlanıp sağlanmadığının tespiti amacıyla, BYTM'ler aşağıdaki veri ve bilgileri dikkate alılır:

a) TEİAŞ'a ait SCADA sisteminden veya TEİAŞ güç kalitesi çözümleme cihazları vasıtasıyla elde edilen veri ve bilgiler,

b) Primer ve/veya sekonder frekans kontrol hizmeti sağlayan yan hizmet birimlerinde bulunan kayıt cihazlarından elde edilen veri ve bilgiler,

c) İlgili yan hizmet piyasa katılımcıları tarafından YHPYS aracılığıyla yapılan bildirimler. İlgili yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişilerce yan hizmet birimlerinin emre amadeлик durumlarına ilişkin Sistem İşletmecisi ve/veya BYTM'lere yapılan kesinleşmiş gün öncesi üretim/tüketim program bildirimleri kullanılır. Öncelikli olarak TEİAŞ SCADA veya TEİAŞ güç kalitesi çözümleme cihazları vasıtasıyla elde edilen verileri kullanılır. TEİAŞ SCADA veya TEİAŞ güç kalitesi çözümleme cihazları verilerinin bulunmadığı ve/veya değerlendirme için yetersiz olduğu durumlarda yan hizmet birimi tarafından gönderilen söz konusu tesislerde bulunan kayıt cihazlarından elde edilen veriler kullanılır. Günlük frekans kontrol verilerinin hizmete katılan yan hizmet birimleri tarafından TEİAŞ'a gönderileceğine dair hususlara katılmı anlaşmalarında yer verilir.

(2) TEİAŞ SCADA veya TEİAŞ güç kalitesi çözümleme cihazları vasıtasıyla elde edilen verilerin veya yan hizmet birimlerinden elde edilmesi gereken verilerin olmadığı durumlarda, ilgili yan hizmet birimleri, transfer etmedikleri primer ve/veya sekonder frekans kontrol rezervlerini sağlamamış kabul edilir.

(3) Primer frekans kontrolü hizmetine katılan yan hizmet birimlerinin izlenmesi saatlik bazda aşağıda belirtilen şekilde gerçekleştirilir:

a) Ek-1'de belirtilen matematiksel model doğrultusunda; yan hizmet birimlerinin sistemde oluşan fiili frekans sapması altında ve 13 üncü madde kapsamında üstlendikleri yükümlülük veya 17 nci madde kapsamındaki yükümlülüklerin transferi suretiyle üstlendikleri primer frekans kontrol rezervi miktarını tuttukları varsayılarak, beklenen aktif çıkış gücü değerleri hesaplanır.

b) Hesaplamalar neticesinde elde edilen aktif çıkış gücü değerlerine primer frekans kontrol rezervinin $\pm 10\%$ 'u eklenerek tolerans aralığı belirlenir. Birinci fıkrada kapsamında elde edilen yan hizmet birimi aktif çıkış gücü verilerinin bu tolerans aralığı içinde olup olmadığı tespit edilir.

c) UEVÇB aktif çıkış gücü verilerinin tolerans bandının dışında olduğu sürenin, ilgili saatin 10% 'undan fazla olması durumunda, inceleme yapılan saat için ilgili yan hizmet birimlerinin primer frekans kontrolü hizmetini sağlamadığı kabul edilir.

(4) Sekonder frekans kontrolü hizmetine katılan yan hizmet birimlerinin izlenmesi aşağıda belirtildiği gibi gerçekleştirilir:

a) Ek-1'de belirtilen matematiksel model doğrultusunda yan hizmet birimlerinin otomatik üretim kontrol sistemi tarafından gönderilen aktif güç referans değeri dikkate alınarak ve 21 inci madde kapsamında üstlendikleri yükümlülük veya 25 inci madde kapsamındaki yükümlülüklerin transferi suretiyle üstlendikleri sekonder frekans kontrol rezervi miktarını tuttukları varsayılarak beklenen aktif çıkış gücü değerleri hesaplanır.

b) Hesaplamalar neticesinde elde edilen aktif çıkış gücü değerlerine sekonder frekans kontrol rezervinin $\pm 10\%$ 'u eklenerek tolerans aralığı belirlenir. Birinci fıkrada kapsamında elde edilen yan hizmet birimi aktif çıkış gücü verilerinin bu tolerans aralığı içinde olup olmadığı tespit edilir.

c) Yan hizmet birimi aktif çıkış gücü verilerinin tolerans bandının dışında olduğu sürenin, ilgili saatin 10% 'undan fazla olması durumunda, inceleme yapılan saat için ilgili üretim tesisinin sekonder frekans kontrolü hizmetini sağlamadığı kabul edilir.

(5) Primer ve sekonder frekans kontrolü hizmetlerine aynı anda katılan üretim tesislerinin izlenmesi aşağıda belirtildiği gibi gerçekleştirilir:

a) Ek-1'de belirtilen matematiksel model doğrultusunda yan hizmet birimlerinin sistemde oluşan fiili frekans sapması altında ve otomatik üretim kontrol sistemi tarafından gönderilen aktif güç referans değeri dikkate alınarak; 13 üncü ve 21 inci maddeler kapsamında üstlendikleri primer ve sekonder frekans kontrol rezervi tedarik yükümlülükleri veya 17 nci ve 25 inci maddeler kapsamında yükümlülüklerin transferi suretiyle üstlendikleri primer ve sekonder frekans kontrol rezervi miktarlarını tuttukları varsayılarak beklenen aktif çıkış gücü değerleri hesaplanır.

b) Hesaplamalar neticesinde elde edilen aktif çıkış gücü değerlerine primer ve sekonder frekans kontrol rezervlerinin toplamının $\pm 10\%$ 'u eklenerek tolerans aralığı belirlenir. Birinci fıkrada kapsamında elde edilen yan hizmet birimi aktif çıkış gücü verilerinin bu tolerans aralığı içinde olup olmadığı tespit edilir.

c) Yan hizmet birimi aktif çıkış gücü verilerinin tolerans bandının dışında olduğu sürenin, ilgili saatin 10% 'undan fazla olması durumunda, inceleme yapılan saat için ilgili üretim tesisinin primer ve sekonder frekans kontrolü hizmetini sağlamadığı kabul edilir.

Primer frekans kontrolüne ilişkin yerine getirmeme bedelleri

MADDE 30 –(1) 13 üncü madde uyarınca üstlenmiş olduğu yükümlülük kapsamında primer frekans kontrol rezervi sağlayan veya 17 nci madde kapsamındaki yükümlülük transferi suretiyle yükümlülük üstlenen ve devrede olan bir yan hizmet biriminin, herhangi bir sebeple 29 uncu madde kapsamında yapılan izleme sonucunda primer frekans kontrol hizmetini sağlamadığının tespit edilmesi durumunda, 13 üncü madde kapsamında yükümlülük üstlenmiş olan ilgili yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiye ihlalin söz konusu olduğu uzlaştırma sebebiyle devre harici bedeli ödemesi yapılmaz. Bununla birlikte, 13 üncü madde kapsamında yükümlülük üstlenmiş veya 17 nci madde kapsamındaki yükümlülük transferi suretiyle yükümlülük üstlenen devrede olan bir yan hizmet biriminin dengeleme güç piyasası kapsamında TEİAŞ'tan almış olduğu bir yük atma talimatı sebebiyle devre harici olması veya minimum kararlı üretim düzeyinin altına düşmesi durumları hariç olmak üzere, bu şekildeki bir yan hizmet biriminin, primer frekans kontrol hizmetini sağlamadığının tespit edilmesi durumunda, 13 üncü madde kapsamında yükümlülük üstlenmiş ilgili yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiye ihlalin söz konusu olduğu uzlaştırma dönemi için MW başına ödenmesi öngörülen primer frekans kontrol kapasite bedelinin 25% 'i kadar yerine getirmeme bedeli uygulanır.

(2) 13 üncü madde kapsamında üstlendiği yükümlülük veya 17 nci madde kapsamındaki yükümlülük transferi suretiyle yükümlülük üstlenmiş devrede olan bir yan hizmet biriminin, primer frekans kontrol hizmetine katılımı engelleyen bir arıza sebebiyle primer frekans kontrol rezerv miktarını sağlayamaması veya beklenmedik işletme şartları sebebiyle devre harici olması veya minimum kararlı üretim düzeyinin altına düşmesi durumlarında, olayı müteakiben önce sözlü daha sonra da takip eden saat içinde hizmeti sağlayacak yan hizmet biriminin TEİAŞ'a YHPYS aracılığıyla bildirimde bulunulması kaydıyla ilgili saat ve sonraki dört saat için kapasite bedeli ödenmez ve bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen yerine getirmeme bedeli uygulanmaz. Söz konusu durumların bu süre içinde giderilerek, yan hizmet biriminin minimum kararlı üretim düzeyi seviyesine çıkması ile birlikte yükümlülüğü yeniden başlar. Söz konusu durumların bu süreyi takip eden saatlerde de tekrar etmesi veya devam etmesi halinde, 13 üncü madde uyarınca yükümlülük üstlenmiş olan yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişinin yükümlülüğünü, uzlaştırma hesabına kayıtlı bulunan diğer yan hizmet birimlerinden veya yükümlülüğün transferi yoluyla katılmı anlaşması imzalamış başka bir yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiden sağlaması zorunludur. Aksi takdirde, kapasite bedeli ödenmez ve birinci fıkradaki yerine getirmeme bedeli

uygulanır.

Sekonder frekans kontrolüne ilişkin yerine getirmeme bedelleri

MADDE 31 –(1) 21 inci madde kapsamında üstlendiği yükümlülük kapsamında veya 25 inci madde kapsamındaki yükümlülük transferi suretiyle yükümlülük üstlenen ve devrede olan bir yan hizmet biriminin, herhangi bir sebeple 29 uncu madde kapsamında yapılan izleme sonucunda sekonder frekans kontrol hizmetini sağlamadığının tespit edilmesi durumunda, 21 inci madde kapsamında yükümlülük üstlenmiş olan ilgili yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiye ihlalin söz konusu olduğu uzlaştırma dönemi için kapasite bedeli ödemesi yapılmaz.

(2) 21 inci madde kapsamında veya 25 inci madde kapsamındaki yükümlülük transferi suretiyle yükümlülük üstlenmiş devrede olan bir yan hizmet biriminin, sekonder frekans kontrol hizmetine katılımı engelleyen bir arıza sebebiyle bu hizmeti sağlayamaması veya beklenmedik işletme şartları sebebiyle devre harici olması veya minimum kararlı üretim düzeyinin altına düşmesi durumlarında, olayı müteakiben önce sözlü daha sonra da takip eden saat içinde TEİAŞ'a YHPYS aracılığıyla bildirimde bulunulması kaydıyla, ilgili saate takip eden dört saat için kapasite bedeli ödenmez ve sekonder frekans kontrol yükümlülüğü bulunmaz. Söz konusu durumların bu süre içinde giderilerek, yan hizmet biriminin minimum kararlı üretim düzeyi seviyesine çıkması ile birlikte yükümlülüğü yeniden başlar. Söz konusu durumların bu süreyi takip eden saatlerinde de

tekrar etmesi veya devam etmesi halinde 21 inci madde kapsamında yükümlülük üstlenmiş olan yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişinin yükümlülüğünü, adına kayıtlı bulunan diğer yan hizmet birimlerinden veya yükümlülüğün transferi yoluyla katılım anlaşması imzalamış olan başka bir yan hizmet piyasa katılımcısından sağlaması zorunludur. Aksi takdirde sistem işletmecisi bu rezervi sağlamak için 21 inci maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde belirtilen adımların uygulanması suretiyle belirlenecek ek rezerv oluşturma maliyeti, rezerv sağlama yükümlülüğünü yerine getirmeyen tüzel kişilikten karşılanır.

ALTINCI BÖLÜM

Anlık Talep Kontrol Hizmeti

Anlık talep kontrol hizmeti tedarik esasları

MADDE 32 – (1) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde tanımlı acil durum önlemleri kapsamında sistem frekansındaki düşmenin kritik işletme koşulları oluşmadan önlenememesi için TEİAŞ tarafından iletim sistemine bağlı tüketim tesisleri arasında düzenlenen ihaleler aracılığıyla anlık talep kontrol yedekleri tedarik edilir. Bu ihaleler sonucunda anlık talep kontrol hizmeti sağlayacak gönüllü tüketim tesisleri için tüketim tesisi sahibi tüzel kişi ile TEİAŞ arasında anlık talep kontrol hizmetine ilişkin yan hizmet anlaşması imzalanır.

(2) Elektrik tüketimi ihale ilanında belirtilen seviyenin üzerinde olan tüketim tesisi sahibi tüzel kişiler, anlık talep kontrol rölere vasıtasıyla anlık talep kontrol hizmeti sağlamak üzere bu Yönetmelikte tanımlandığı şekilde teklif verebilirler.

(3) Sistem işletmecisinin anlık talep kontrol yedeği sağlayacak tüketim tesislerini sistem kısıtlarını dikkate alarak ve toplam anlık talep kontrol yedeği tedarik maliyetini en aza indirecek şekilde seçmesi esastır.

(4) Anlık talep kontrol hizmetine ilişkin ödemeler TEİAŞ tarafından tüketim tesisi sahibi tüzel kişilere aylık olarak yapılır. İlgili ay için sahibi oldukları tüketim tesislerinden anlık talep kontrol rölere vasıtasıyla hizmet alınmaması durumunda ilgili tüzel kişilere herhangi bir ödeme yapılmaz.

(5) TEİAŞ, anlık talep kontrol hizmetini aralıksız olarak azami 15 dakika süre ile alır. Anlık talep kontrol yedeği sağlamak amacıyla sistemden bağlantısı otomatik olarak kesilen bir tüketim tesisi, azami 15 dakikalık süre içerisinde sistem işletmecisinden teyit almak suretiyle devreye girebilir.

(6) İhale şartnamesinde TEİAŞ tarafından belirtilecek teknik kriterleri sağlayan röleyatırıcı, sayaç ve gerekli diğer donanma ilişkin yatırımlar ilgili tüketim tesisi sahibi tüzel kişiler tarafından yapılır.

Anlık talep kontrol hizmeti tedarik süreci

MADDE 33 –(1) Anlık talep kontrol hizmeti tedarigi bu Yönetmelik hükümlerine dayalı olarak sağlanır ve aşağıdaki adımlardan meydana gelir:

a) TEİAŞ, sistem ihtiyaç duyabileceği öngörülen toplam anlık talep kontrol yedeği miktarını ve teklif tavan fiyatını belirleyerek gerekli görmesi halinde ihaleye çıkar. İhale ilanı ile birlikte anlık talep kontrol hizmetine ilişkin yan hizmet anlaşmalarının kapsayacağı sürenin ilan edilmesi esastır.

b) TEİAŞ tarafından belirlenecek ve ihale ilanında duyurulacak takvime uygun olarak, tüketim tesisi sahibi tüzel kişiler anlık talep kontrol hizmetine ilişkin teklif verirler.

c) TEİAŞ verilen teklifleri 35 inci maddede belirtilen şekilde değerlendirerek ihtiyaç duyulan sayıda teklifi seçer ve tüm teklif sahiplerine bildirimde bulunur.

ç) Seçilen tüketim tesisleri için tüketim tesisi sahibi tüzel kişiler ile TEİAŞ arasında anlık talep kontrol hizmetine ilişkin yan hizmet anlaşması imzalanır.

d) Gerçek zamanda, sistem frekansının TEİAŞ tarafından önceden belirlenen frekans kademesine düşmesi durumunda anlık talep kontrol rölere bağlı anlaşma kapsamındaki tüm talep kesilir.

Anlık talep kontrol hizmeti sağlanmasına ilişkin tekliflerin yapısı ve içeriği

MADDE 34 – (1) TEİAŞ tarafından belirlenecek takvime uygun olarak, 32 ncimaddenin ikinci fıkrasında belirtilen niteliklere sahip tüketim tesisleri için tüketim tesisi sahibi tüzel kişiler, TEİAŞ tarafından belirlenen anlaşma süresi boyunca anlık talep kontrol hizmeti sağlamak üzere tekliflerini sistem işletmecisine bildirirler.

(2) Anlık talep kontrol hizmeti sağlamak üzere verilen teklifler, anlık talep kontrol rölere vasıtasıyla kesilecek yüke ilişkin olarak tek bir fiyat teklifi (TL/MWh) ve anlık talep kontrol yedek miktarını (MW) içerecek şekilde sistem işletmecisine bildirilir. Bildirilen tüm teklif miktarları 1 MW ve katları cinsinden ifade edilir.

(3) Verilen teklif fiyatları anlaşma süresi boyunca geçerlidir. Ancak sistem işletmecisi tarafından kabul edilebilir geçerli bir sebep olması durumunda teklif miktarları ilgili tüketim tesisi sahibi tüzel kişi tarafından güncellenebilir.

(4) Tüm teklif fiyatları en az sıfıra eşit ya da sıfırdan büyüktür, yüzde birlik hassasiyete sahiptir ve Türkiye'nin resmi para birimidir.

Anlık talep kontrol hizmetine ilişkin tekliflerin değerlendirilmesi

MADDE 35 – (1) Verilen teklifler fiyat sırasına dizilerek ihale dönemi için sistemin ihtiyaç duyacağı öngörülen anlık talep kontrol yedeği miktarı kadar teklif seçilir ve tüm teklif sahiplerine bildirimde bulunulur.

(2) Anlık talep kontrol hizmetine ilişkin tekliflerin değerlendirilmesi hususunda, teknik gereklilikler ve sistem şartları dikkate alınarak TEİAŞ eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin hareket eder.

Anlık talep kontrol hizmetine ilişkin yan hizmet anlaşmaları

MADDE 36 – (1) Anlık talep kontrol hizmeti sağlanmasına ilişkin olarak tüketim tesisi sahibi tüzel kişiler ile TEİAŞ arasında TEİAŞ tarafından hazırlanıp Kurul tarafından onaylanan anlık talep kontrol hizmetine ilişkin standart yan hizmet anlaşmaları imzalanır.

(2) Tüketim tesisi sahibi tüzel kişiler ile TEİAŞ arasında anlık talep kontrol hizmetine ilişkin olarak imzalanacak yan hizmet anlaşmalarının en az aşağıdaki bilgi ve belgeleri içermesi esastır:

- 1 yıldan az olmamak üzere anlaşmanın kapsadığı süre,
- Anlaşma kapsamında sağlanacak anlık talep kontrol yedeği (MW),
- Anlaşma dönemi boyunca geçerli olacak kabul edilen teklif fiyatı (TL/MWh),
- Anlık talep kontrol rölere vasıtası ile bu Yönetmelik hükümleri uyarınca anlık talep kontrol hizmetinin sunulacağı anlaşma süresince garanti edildiğini gösterir taahhütname,
- Anlaşma kapsamındaki tüketim tesisi için anlık talep kontrol yedeği performans testleri sonuçlarını içerir belgeler,

e) Anlaşma kapsamında yer alan tüketim tesislerinin elektrik tüketimine ilişkin teknik özellikleri.

Anlık talep kontrol hizmetinin ücretlendirilmesi

MADDE 37 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) Tüketim tesisi sahibi tüzel kişilere, anlık talep kontrol hizmetine ilişkin aylık olarak ödenecek tutar aşağıdaki formül uyarınca hesaplanır:

$$\text{Anlık Talep Kontrol Hizmeti Ücreti} = \text{TK}_{p,f} \cdot \text{p} + \text{TKKY}_{f,s} \cdot \text{t}$$

(2) Birinci fıkradaki formülde geçen;

a) $\text{TK}_{p,f}$: "p" tüzel kişinin "f" fatura döneminde sağladığı anlık talep kontrol hizmetinden dolayı tahakkuk ettirilecek alacak tutarını (TL),

b) $\text{TKKY}_{f,s}$: "t" tüketim tesisinden, "f" fatura dönemine ait "s" saatinde anlık talep kontrolü için kesilen yük miktarını (MW),

c) $TKT_{F,t}$: "t" tüketim tesisi için "F" fatura döneminde geçerli olan anlık talep kontrol teklif fiyatını (TL/MWh),

ç) $TKH_{F,t}$: "t" tüketim tesisinin, "F" fatura dönemine ait "s" saati içinde yükünün kesilmesi suretiyle sağladığı anlık talep kontrol hizmet süresini (dakika),

d) k: "p" tüzel kişinin adına kayıtlı tüketim tesisi sayısını,

e) m: "d" döneminde yer alan saat sayısını, ifade eder.

Anlık talep kontrol hizmetine ilişkin ceza yaptırımları

MADDE 38 – (1) Sistem frekansının TEİAŞ tarafından önceden belirlenen frekans kademesine düşmesine rağmen anlık talep kontrol rölelerine bağlı herhangi bir tüketim tesisinin ilgili tüzel kişinin kendi ihmal veya hatası sonucu talebinin kesilmediğinin ilk kez tespiti durumunda, ilgili tüketim tesisi sahibi tüzel kişiye ihlalin söz konusu olduğu fatura dönemi için anlık talep kontrol hizmetine ilişkin ödeme yapılmaz. İhlalin aynı anlaşma döneminde daha sonraki herhangi bir fatura döneminde tekrar etmesi durumunda, ilgili tüketim tesisi sahibi tüzel kişiye ihlalin söz konusu olduğu fatura dönemi için anlık talep kontrol hizmetine ilişkin ödeme yapılmaz ve ilgili fatura dönemine ilişkin teklif miktarı ve teklif fiyatı dikkate alınarak belirlenen bir saatlik hizmet karşılığı tutar kadar para cezası uygulanır.

(2) En az bir gün öncesinden sistem işletmecisine bildirimde bulunulması ve sistem işletmecisi tarafından kabul edilebilir geçerli bir sebep olması durumunda ilgili saatler için bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen ceza yaptırımları uygulanmaz.

YEDİNCİ BÖLÜM

Reaktif Güç Kontrolü

Reaktif güç kontrolü hizmeti tedarik esasları

MADDE 39 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) İletim sistemine 66 kV ve üzeri gerilim seviyesinden bağlı ve kurulu gücü 30 MW ve üstünde olan üretim tesislerine sahip lisans sahibi tüzel kişilerle reaktif güç kontrolü hizmeti anlaşması imzalanır. TEİAŞ'ın gerekli gördüğü durumlarda iletim sistemine bağlı olan ve kurulu gücü 30 MW'tan az olan lisanslı üretim tesisleri de reaktif güç kontrolüne katılmakla yükümlüdür. Rüzgâr enerjisine dayalı üretim tesisleri ve güneş enerjisine dayalı fotovoltaik üretim tesisleri, Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde belirtilen koşullar dahilinde reaktif güç kontrolüne katılır.

(2) Üretim tesislerinin reaktif güç kapasitesi sağlaması veya senkron kompensatör olarak çalışması için adlarına kayıtlı buldukları lisans sahibi tüzel kişi ile TEİAŞ arasında 66 kV ve üzeri gerilim seviyesinden bağlı üretim tesisleri için reaktif güç kontrolü hizmetine ilişkin yan hizmet anlaşması bulunması zorunludur. TEİAŞ ile bağlantı anlaşması imzalamış 34,5 kV ve altı gerilim seviyesinden bağlı üretim tesisleri için adlarına kayıtlı buldukları lisans sahibi tüzel kişilerin, ilgili dağıtım şirketinin talebi ve TEİAŞ'ın uygun görüşü doğrultusunda ilgili dağıtım şirketi ile reaktif güç kontrolü hizmeti anlaşması imzalamaları zorunludur.

(3) TEİAŞ, reaktif güç kontrolüne ilişkin yan hizmet anlaşmaları kapsamında bulunan üretim tesisleri arasından ilgili hizmetleri sağlayacak üretim tesislerini, sistem kısıtlarını dikkate alarak ve toplam reaktif güç kontrolü tedarik maliyetini en aza indirecek şekilde seçer.

Reaktif güç kontrolü hizmeti tedarik süreci

MADDE 40 –(1) İletim sistemi için reaktif güç kontrolü tedarigi bu Yönetmelik hükümlerine göre sağlanır ve aşağıdaki adımlardan meydana gelir:

a) TEİAŞ, sistemin bölgeler bazında ihtiyacı duyacağı reaktif güç talebini belirler.

b) Sistem ihtiyaçları doğrultusunda seçilen üretim tesislerinin adlarına kayıtlı bulunduğu lisans sahibi tüzel kişiler ile TEİAŞ arasında reaktif güç kontrolü hizmetine ilişkin yan hizmet anlaşması imzalanır.

c) **(Değişik:RG-27/1/2021-31377)** Gerçek zamanda sistem gerilimini düzenlemek amacıyla üretim tesislerinin jeneratör olarak çalışırken veya senkron kompensatör olarak çalışması için verilen talimatlar TEİAŞ tarafından ilgili üretim tesislerine YHPYS aracılığıyla bildirilir. Talimatların sona ermesine ilişkin bildirimler ilgili üretim tesislerine yapılır.

Reaktif güç kontrolü hizmetine ilişkin yan hizmet anlaşmaları

MADDE 41 –(1) **(Değişik:RG-27/1/2021-31377)** Üretim tesislerinin reaktif güç kapasitesi sağlaması ve/veya senkron kompensatör olarak çalışması suretiyle reaktif güç kontrolü hizmeti sağlamasına ilişkin olarak üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiler ile TEİAŞ arasında reaktif güç kontrolüne ilişkin standart yan hizmet anlaşmaları imzalanması zorunludur. Reaktif güç kontrolüne ilişkin standart yan hizmet anlaşmaları TEİAŞ tarafından hazırlanıp Kurul tarafından onaylanır. Üretim faaliyeti gösteren her bir tüzel kişi ile 39 uncu maddede belirtilen niteliklere sahip üretim tesislerinden can suyu üniteleri hariç olmak üzere, adlarına kayıtlı olanları kapsayacak şekilde reaktif güç kontrolüne ilişkin tek bir yan hizmet anlaşması imzalanır.

(2) Geçici kabul işlemlerinin tamamlanmasından önce TEİAŞ ile üretim faaliyeti gösterecek lisans sahibi tüzel kişi arasında reaktif güç kontrolü hizmetine ilişkin yan hizmet anlaşması imzalanır ya da söz konusu üretim tesisinin üretim faaliyeti gösteren ilgili tüzel kişi tarafından daha önce imzalanmış olan reaktif güç kontrolü hizmetine ilişkin yan hizmet anlaşması kapsama dahil edilir.

(3) Üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiler ile TEİAŞ arasında reaktif güç kontrolü hizmetine ilişkin olarak imzalanacak yan hizmet anlaşmaları en az aşağıdaki bilgi ve belgeleri içerir:

a) Anlaşmanın kapsamı, süre,

b) Anlaşmanın ilgili tüzel kişi adına kayıtlı üretim tesislerinden hangilerini kapsadığı ve bu üretim tesislerinin teknik özellikleri,

c) **(Değişik:RG-27/1/2021-31377)** İşletmede olan üretim tesisleri için reaktif güç destek hizmeti yan hizmet sertifikası, yeni işletmeye girecek üretim tesisleri için ise geçici kabul tarihinden itibaren en geç 90 gün içerisinde reaktif güç destek hizmeti performans testlerinin gerçekleştirilerek reaktif güç destek hizmeti yan hizmet sertifikasının TEİAŞ'a sunulacağına dair taahhütname,

ç) **(Değişik:RG-1/4/2021-31441)** Anlaşma kapsamında bulunan üretim tesislerine ait üretim lisansı ve tüzel kişilik adına anlaşmayı imzalamaya yetkili personele ait sicil tasdiknamesi veya vekâletname,

d) TEİAŞ tarafından belirlenen ve senkron kompanzasyon hizmeti sunulmasına ilişkin yatırım, işletme, bakım maliyetleri ile tüzel kişi tarafından aylık olarak TEİAŞ'a ödenecek tüketim (alış) sistem kullanım ve işletim bedeli maliyetlerini yansıtan aylık senkron kompanzasyon hizmet bedeli.

Reaktif güç kontrolü hizmetine ilişkin sistem işletmecisi tarafından verilen talimatlar

MADDE 42 – (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) İletim sistem işletimi kapsamında, TEİAŞ tarafından jeneratör veya senkron kompensatör olarak reaktif güç kontrolü hizmeti sağlamak üzere seçilen veya otomatik gerilim regülatörü vasıtasıyla otomatik reaktif güç kontrolü hizmeti verecek üretim tesislerine, gerekli olması ve devrede olmaları halinde verilecek olan reaktif güç kontrolüne ilişkin talimatlar öncelikle YHPYS aracılığıyla bildirilir. YHPYS aracılığıyla bildirilen talimatlar gerekli görülmesi durumunda ayrıca telefon aracılığıyla da bildirilir.

(2) Reaktif güç kontrolü hizmetine ilişkin TEİAŞ ile yan hizmet anlaşması bulunan üretim tesislerinde ünitelerin nominal aktif güçlerinin, aşırı ikazlı olarak 0,85, düşük ikazlı olarak da 0,95 güç faktörlerine karşılık gelen reaktif güç değerlerinde çıkışı vermesini sağlayan kapasitenin üzerindeki reaktif güç kapasitesi sağlanması gerekli olması halinde söz konusu üretim tesislerine öncelikle 44 üncü madde uyarınca yük atma talimatı verilir. Daha sonra bu üretim tesislerine reaktif güç kontrolüne ilişkin talimatlar YHPYS aracılığıyla bildirilir.

Reaktif güç kontrolü hizmetinin ücretlendirilmesi

MADDE 43 – (1) Reaktif güç kontrolü hizmetine ilişkin TEİAŞ ile yan hizmet anlaşması bulunan, rüzgâr enerjisine dayalı üretim tesislerine Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde belirtilen sınırlar dahilindeki reaktif güç kontrolüne katılmaları karşılığında ücret ödenmez. Diğer üretim tesislerinde ise ünitelerin nominal aktif güçlerinin, aşırı ikazlı olarak 0,85, düşük ikazlı olarak da 0,95 güç faktörlerine karşılık gelen reaktif güç değerleriyle, ünitelerin nominal aktif gücü ve minimum kararlı üretim düzeyleri arasındaki her noktada reaktif güç kontrolüne katılmaları karşılığında ücret ödenmez.

(2) **(Değişik:RG-12/1/2018-30299)⁽¹⁾** Reaktif güç kontrolü hizmetine ilişkin TEİAŞ ile yan hizmet anlaşması bulunan üretim tesislerinin senkron kompensatör olarak çalışması sırasında sistemden çektiği aktif elektrik enerjisi maliyetleri ile senkron kompanzasyon hizmeti sunulmasına ilişkin yatırım, işletme, bakım ve sistem kullanım ve işletim bedeli maliyetlerini karşılamak üzere ödenecek ücret 45 inci madde hükümleri çerçevesinde hesaplanır.

Aktif çıkış gücü değişim talimatları

MADDE 44 –(1) Reaktif güç kontrolü hizmetine ilişkin TEİAŞ ile yan hizmet anlaşması bulunan üretim tesislerindeki ünitelerin 42 nci madde kapsamında aktif güç çıkışının düşürülmesi ihtiyacı olduğunda gereken çıkış gücü değişimleri, ilgili üretim tesislerinin dengeleme güç piyasası kapsamında sunmuş oldukları yük atma

tekliflerinin kabul edilmesi suretiyle sağlanır. Bu amaçla verilen talimatlar dengeleme güç piyasası kuralları çerçevesinde ele alınarak, yan hizmetler kapsamında verilen talimatlar olarak değerlendirilir.

Senkron kompensatör olarak çalışma hizmetinin ücretlendirilmesi

MADDE 45 –(1) Reaktif güç kontrolü hizmetine ilişkin TEİAŞ ile yan hizmet anlaşmasızbulunan tüzel kişilerin adlarına kayıtlı bulunan üretim tesislerinin senkron kompensatör olarak çalışmak suretiyle sağladığı reaktif güç kontrolü hizmeti için üretim faaliyeti gösteren tüzel kişilere ödenecek senkron kompanzasyon tutarı aşağıdaki formül uyarınca hesaplanır:

(2) Birinci fıkradaki formülde geçen;

a) $SK_{T,p,d}$: Üretim faaliyeti gösteren “p” tüzel kişinin adına kayıtlı üretim tesislerinin “d” döneminde senkron kompensatör olarak çalışmasından dolayı tahakkuk ettirilecek alacak tutarını (TL),

b) $SMF_{d,s}$: Elektrik Piyasası Dengeleme ve Ulaştırma Yönetmeliği uygulamaları uyarınca hesaplanan, “d” döneminin “s” saatine ilişkin dengersizliklerin uzlaştırılmasında esas alınan saatlik dengersizlik fiyatını (TL/MWh),

c) $NPTF_{d,s}$: Elektrik Piyasası Dengeleme ve Ulaştırma Yönetmeliği uygulamaları uyarınca hesaplanarak, “d” döneminin “s” saatine ilişkin nihai piyasa takas fiyatını (TL/MWh),

ç) $AEEÇM_{p,u,d,s}$: Üretim faaliyeti gösteren “p” tüzel kişinin adına kayıtlı “u” üretim tesisinin “d” döneminin “s” saatindeki aktif elektrik enerjisi çekiş miktarını (MWh),

d) $SKHB_{p,u,d}$: Üretim faaliyeti gösteren “p” tüzel kişinin adına kayıtlı “u” üretim tesisi için “d” döneminde geçerli olan senkron kompanzasyon hizmet bedelini (TL),

e) k: Elektrik Piyasası Dengeleme ve Ulaştırma Yönetmeliği uygulamaları çerçevesinde, “d” döneminin “s” saatine ilişkin dengersizliklerin uzlaştırılmasında esas alınmak üzere Kurul tarafından değeri “0” ile “1” arasında belirlenen negatif enerji dengersizliği halinde kullanılan katsayı,

f) l: Üretim faaliyeti gösteren “p” tüzel kişinin adına kayıtlı üretim tesisi sayısı,

g) m: “d” döneminde yer alan saat sayısı ifade eder.

(3) Senkron kompanzasyon hizmeti sunulmasına ilişkin yatırım, işletme, bakım ve sistem kullanım ve işletim bedeli maliyetlerini yansıtan aylık senkron kompanzasyon hizmet bedeli aşağıdaki formül uyarınca hesaplanır:

(4) Üçüncü fıkradaki formülde geçen;

a) $SKHB_{p,u,d}$: Üretim faaliyeti gösteren “p” tüzel kişinin adına kayıtlı “u” üretim tesisi için “d” döneminde geçerli olan senkron kompanzasyon hizmet bedelini (TL),

b) $SMF_{d,s}$: Elektrik Piyasası Dengeleme ve Ulaştırma Yönetmeliği uygulamaları uyarınca hesaplanan, “d” döneminin “s” saatine ilişkin dengersizliklerin uzlaştırılmasında esas alınan saatlik sistem marjinal fiyatını (TL/MWh),

c) $NPTF_{d,s}$: Elektrik Piyasası Dengeleme ve Ulaştırma Yönetmeliği uygulamaları uyarınca hesaplanarak, “d” döneminin “s” saatine ilişkin nihai piyasa takas fiyatını (TL/MWh),

ç) $AEEÇM_{p,u,d,s}$: Üretim faaliyeti gösteren “p” tüzel kişinin adına kayıtlı “u” üretim tesisinin “d” döneminin “s” saatindeki aktif elektrik enerjisi çekiş miktarını (MWh),

d) $TSKB_{p,u,d}$: Üretim faaliyeti gösteren “p” tüzel kişinin adına kayıtlı “u” üretim tesisinin “d” döneminde senkron kompanzasyon hizmetini sağlaması durumunda ödenecek olan, “d” döneminde sistemden çekilen aktif elektrik enerjisinden kaynaklanan ve üretim faaliyeti gösteren tüzel kişi tarafından TEİAŞ’a ödenen tüketim (alış) sistem kullanım ve işletim bedelini (TL),

e) h: Uygulamada yeknesaklığın sağlanması ve eşit taraflar arasında ayırım gözetilmemesini teminen TEİAŞ tarafından her yıl 1 Ocak tarihinden itibaren geçerli olmak üzere belirlenen katsayı,

f) k: Elektrik Piyasası Dengeleme ve Ulaştırma Yönetmeliği uygulamaları çerçevesinde, “d” döneminin “s” saatine ilişkin dengersizliklerin uzlaştırılmasında esas alınmak üzere Kurul tarafından değeri “0” ile “1” arasında belirlenen negatif enerji dengersizliği halinde kullanılan katsayı,

g) m: “d” döneminde yer alan saat sayısı ifade eder.

Reaktif güç kontrolünün izlenmesi

MADDE 46 – (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) Reaktif güç kontrolü hizmetine katılan yan hizmet birimlerinin izlenmesi saatlik bazda TEİAŞ ile imzalanan yan hizmet anlaşmalarında belirtilen esaslar doğrultusunda gerçekleştirilir.

(2) Reaktif güç kontrolü hizmetine katılan yan hizmet birimlerinin izlenmesi gerçekleştirilirken ilgili saatin %20’sinden daha fazla tolerans bandının dışında çalışması durumunda, söz konusu saat için ilgili yan hizmet biriminin reaktif güç kontrolü hizmetini sağlamadığı kabul edilir.

(3) TEİAŞ’a ait SCADA veya güç kalitesi ölçümleme cihazları vasıtasıyla elde edilen verilerin veya yan hizmet birimlerinden elde edilmesi gereken verilerin olmadığı durumlarda, ilgili yan hizmet birimleri, reaktif güç kontrol hizmetini sağlamamış kabul edilir.

(4) TEİAŞ tarafından reaktif güç kontrolü hizmeti sağlamak üzere seçilen veya otomatik reaktif güç kontrolü hizmeti verecek üretim tesisleri, Elektrik Şebeke Yönetmeliği uyarınca hizmet verir. Üretim tesislerinin, kendisine bildirim yapılan talimatları bir fatura dönemi için 72 (yetmiş iki) saat dilimi ve üzeri sayıda yerine getirmediği tespit edilirse TEİAŞ, ihlaldevamını engellemek için yazılı uyarıda bulunur. Uyarı yazısını takip eden bir yıl içerisinde herhangi bir fatura döneminde de üretim faaliyeti gösteren tüzel kişi tarafından kendisine bildirim yapılan talimatları bir fatura dönemi için toplam 10 (on) saat dilimi ve üzeri sayıda yerine getirilmemesi halinde TEİAŞ, ihlal ayrıntılarını içeren bir rapor düzenleyerek doğrulayıcı bilgi ve belgeler ile birlikte Kuruma başvurur.

(5) TEİAŞ tarafından senkron kompanzasyon hizmeti sağlamak üzere seçilen üretim tesislerinin, kendisine bildirim yapılan talimatları yerine getirmediği bir fatura dönemi için 10 (on) saat dilimi ve üzeri sayıda olduğu tespit edilirse TEİAŞ, ihlal devamını engellemek için yazılı uyarıda bulunur. Uyarı yazısını takip eden bir yıl içerisinde herhangi bir fatura döneminde de üretim faaliyeti gösteren tüzel kişi tarafından kendisine bildirim yapılan talimatları bir fatura dönemi için toplam 10 (on) saat dilimi ve üzeri sayıda yerine getirilmemesi halinde TEİAŞ, ihlal ayrıntılarını içeren bir rapor düzenleyerek doğrulayıcı bilgi ve belgeler ile birlikte Kuruma başvurur.

(6) Tüzel kişilerin, reaktif güç kontrolü hizmeti sağlamakla yükümlü oldukları güne ait veri kayıt dosyalarını göndermedikleri veya TEİAŞ’ın yayımladığı formatla uyumlu olmayan veri kayıtlarını gönderdiklerinin tespiti ve söz konusu ihlal bir fatura döneminde 3 (üç) günü aşması halinde TEİAŞ, ihlal devamını engellemek için öncelikle yazılı uyarıda bulunur. Uyarının gerçekleştirildiği fatura dönemini takip eden bir yıl içerisinde herhangi bir fatura döneminde ihlal 3 (üç) günü aşması halinde, TEİAŞ, ihlal ayrıntılarını içeren bir rapor düzenleyerek doğrulayıcı bilgi ve belgeler ile birlikte Kuruma başvurur.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Oturan Sistemin Toparlanması

Oturan sistemin toparlanması hizmeti tedarik esasları

MADDE 47 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) Harici bir enerji kaynağına ihtiyaç duymadan devreye alınabilen özelliğine sahip olan ve TEİAŞ tarafından oluşturulan sistem toparlanma planında yer alan üretim tesislerine veya TEİAŞ tarafından oluşturulan sistem toparlanma planında yer alan elektrik depolama tesislerine sahip tüzel kişilerin bu Yönetmelikte tanımlandığı şekilde oturan sistemin toparlanması hizmetine ilişkin yan hizmet anlaşması imzalaması zorunludur.

Oturan sistemin toparlanması hizmeti tedarik süreci

MADDE 48 – (Mülga:RG-27/1/2021-31377)

Oturan sistemin toparlanmasına ilişkin yan hizmet anlaşmaları

MADDE 49 –(1) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Oturan sistemin toparlanması hizmetine ilişkin olarak TEİAŞ tarafından hazırlanan sistem toparlanma planında yer alan yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel

kışlar ile TEİAŞ arasında, TEİAŞ tarafından hazırlanıp Kurul tarafından onaylanan, oturan sistemin toparlanmasına ilişkin standart yan hizmet anlaşması imzalanır. Yan hizmet piyasa katılımcısı her bir tüzel kişi ile yan hizmet birimlerinden adlarına kayıtlı olanları kapsayacak şekilde oturan sistemin toparlanmasına ilişkin tek bir yan hizmet anlaşması imzalanır.

(2) Yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişiler ile TEİAŞ arasında oturan sistemin toparlanmasına ilişkin olarak imzalanacak yan hizmet anlaşmaları en az aşağıdaki bilgi ve belgeleri içerir:

a) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) TEİAŞ'ın sistem toparlanma planına uyumlu olacak şekilde anlaşmanın kapsadığı süre,

b) Anlaşmanın ilgili tüzel kişi adına kayıtlı yan hizmet birimlerinden hangilerini kapsadığı ve bu yan hizmet biriminin teknik özellikleri,

c) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Oturan sistemin toparlanması hizmetinin sunulacağı anlaşma süresince garanti edilmek üzere anlaşmanın imzalanma tarihinden itibaren 90 (doksan) gün içerisinde oturan sistemin toparlanması performans testlerinin gerçekleştirilerek oturan sistemin toparlanması yan hizmet sertifikasının TEİAŞ'a sunulacağına dair taahhütname,

ç) (Mülga:RG-27/1/2021-31377)

d) (Değişik:RG-1/4/2021-31441) Anlaşma kapsamında bulunan yan hizmet birimine ait yan hizmet birimi ve tüzel kişilik adına anlaşmayı imzalamaya yetkili personele ait sicil tasdiknamesi veya vekâletname.

(3) Oturan sistemin toparlanması hizmetini sağlamak üzere seçilen yan hizmet birimleri, gerektiğinde sistem toparlanma planı ve Elektrik Şebeke Yönetmeliği hükümleri uyarınca hizmet verir.

Oturan sistemin toparlanması hizmetinin ücretlendirilmesi

MADDE 50 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) Adına kayıtlı bulunan üretim tesisleri için yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişilere, oturan sistemin toparlanması hizmetine ilişkin hizmet verilmesi halinde ödenecek tutar aşağıdaki formül uyarınca hesaplanır:

(2) Birinci fıkradaki formülde geçen;

a) $OSTT_{p,d}$: Üretim faaliyeti gösteren "p" tüzel kişinin "d" döneminde sağladığı oturan sistemin toparlanması hizmetinden dolayı tahakkuk ettirilecek alacak tutarını (TL),

b) $KYM_{p,u,d}$: Üretim faaliyeti gösteren "p" tüzel kişinin adına kayıtlı "u" üretim tesisinin "d" döneminde, oturan sistemin toparlanması hizmeti sırasında kullandığı yakıt miktarını,

c) $BYBE_{p,u,d}$: Üretim faaliyeti gösteren "p" tüzel kişinin adına kayıtlı "u" üretim tesisinin "d" döneminde, oturan sistemin toparlanması hizmeti sırasında bildirilen yakıt fiyatını,

ç) k: Üretim faaliyeti gösteren "p" tüzel kişinin adına kayıtlı üretim tesisi sayısını, ifade eder.

(3) Adına kayıtlı bulunan yan hizmet birimi niteliğindeki elektrik depolama tesisleri için yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişilere, oturan sistemin toparlanması hizmetine ilişkin hizmet verilmesi halinde ödenecek tutar aşağıdaki formül uyarınca hesaplanır:

(4) Üçüncü fıkradaki formülde geçen;

a) $OSTT_{p,d}$: Yan hizmet piyasa katılımcısı "p" tüzel kişinin "d" döneminde sağladığı oturan sistemin toparlanması hizmetinden dolayı tahakkuk ettirilecek alacak tutarını (TL),

b) $KEM_{p,y,d}$: Yan hizmet piyasa katılımcısı "p" tüzel kişinin adına kayıtlı "y" yan hizmet biriminin "d" döneminde, oturan sistemin toparlanması hizmeti sırasında kullandığı elektrik miktarını (MWh),

c) $OPTE_{p,y,d}$: Yan hizmet piyasa katılımcısı "p" tüzel kişinin adına kayıtlı "y" yan hizmet biriminin "d" döneminde, oturan sistemin toparlanması hizmeti sırasında kullanılan elektriğin bir gün önceki gün öncesi piyasasında oluşan 24 saatlik ortalama nihai kısıtsız piyasa takas fiyatını (TL/MWh),

ç) k: Yan hizmet piyasa katılımcısı "p" tüzel kişinin adına kayıtlı yan hizmet birimi sayısını, ifade eder.

(5) Birinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen ödemeler sadece oturan sistemin toparlanması yan hizmet anlaşması bulunan yan hizmet birimlerine yapılır.

Oturan sistemin toparlanması hizmetine ilişkin yerine getirmeme bedelleri

MADDE 51 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) Bir yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişinin oturan sistemin toparlanması hizmeti vermek üzere anlaşma imzalamış olduğu yan hizmet biriminin, hizmetin verilmesini imkansız hale getirecek şekilde planlı bakım ve önceden bildirilmiş plansız bakım onarım ve arıza durumları ile mücbir sebepler hariç olmak üzere hizmeti sağlayacak şekilde hazır bulundurulmadığının ya da sistem işletmecisinden talimat aldığı halde oturan sistemin toparlanması hizmetini sağlamadığının tespit edilmesi durumunda ilgili yan hizmet piyasa katılımcısı tüzel kişi ihlal gerçekleştiği fatura dönemi için hizmeti yerine getirmemiş sayılır. Yükümlülüklerini yerine getirmeyen yan hizmet piyasası katılımcılarına; ihlal gerçekleştiği tarih itibarıyla, tarifesi en yüksek olan bölgeye ait birim sabit sistem kullanım tarifisinin (TL/MW-yıl) %1'i (yüzde biri) ile hizmeti yerine getirmeyen yan hizmet biriminin elektriksiz kurulu gücünün (MW) çarpılmasıyla hesaplanan yerine getirmeme bedeli uygulanır.

(2) Ayrıca TEİAŞ, ihlal ayrıntılarını içeren bir rapor düzenleyerek, doğrulayıcı bilgi ve belgeler ile birlikte Kuruma başvurur.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Bölgesel Kapasite Kiralama Hizmetinin Tedarik Edilmesine İlişkin Usul ve Esaslar

Bölgesel kapasite kiralamanın esasları

MADDE 52 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca TEİAŞ, sistem güvenliğinin muhafaza edilmesini teminen ve yeterli kapasite olmaması nedeniyle oluşabilecek bölgesel sistem ihtiyaçlarını karşılamak üzere, bu Yönetmelik ile düzenlenen usul ve esaslar çerçevesinde bölgesel kapasite kiralama amacıyla ihale yapılabilir.

(2) TEİAŞ, bölgesel kapasite kiralama hizmeti tedarik etmek üzere, ihtiyacın niteliğine ve ihale ilanında belirlenecek katılım kriterlerine göre, hizmete ihtiyaç duyulan bölge veya bölgelerde üretim tesisi bulunan üretim lisansı sahibi tüzel kişiler ve/veya üretim tesisini TEİAŞ'ın ihale alanında belirleyeceği bölge veya bölgelere taşıyabilecek üretim lisansı sahibi tüzel kişiler ve/veya TEİAŞ'ın vereceği süre içinde hizmete ihtiyaç duyulan bölge veya bölgelerde yapacağı yatırım ile bölgesel kapasite kiralama hizmeti sunabilecek tüzel kişiler arasında ihale düzenleyebilir.

(3) Hizmet kapsamında yer alacak üretim tesisinin TEİAŞ tarafından ihale ilanında ilân edilen bölge veya bölgeler dışında kurulu olması ve üretim tesisini taşıma yoluyla hizmet verecek olması halinde lisans tadil işlemleri ile diğer onay ve izinlerin alınması, tesisin kurulması ve taahhüt edilen zamanda ticari işletmeye başlaması; bölgesel kapasite kiralama hizmeti vermek üzere yeni yatırım yapılması halinde ise ilgili mevzuat çerçevesinde lisansın alınması, kurulması ve taahhüt edilen zamanda ticari işletmeye başlaması ile ilgili tüm görevler ihalede seçilen tüzel kişilerin sorumluluğunda yürütülür.

(4) Tüzel kişiler ihalede yıllık kapasite bedeli ve birim enerji bedeli teklif ederler. Teknik yeterliliği sağlayan tesisler arasından seçim, 55 inci maddede belirtilen formül çerçevesinde hesaplanan MW başına birim kapasite kiralama bedeli dikkate alınarak yapılır.

(5) Bölgesel kapasite kiralamasına ilişkin yan hizmet anlaşması kapsamında bulunan bir üretim tesisinin bakım dönemi haricinde, dengeleme güç piyasasına anlaşma hükümlerine uygun şekilde teklif vermesi ve anlaşma süresince ihale ilanında belirtilen ve anlaşmada yer alan asgari çalışma sürelerine uygun olarak üretim yapması esastır.

(6) Anlaşma yapılan tüzel kişilere, anlaşmada yer alan hizmet başlangıç tarihinden itibaren ihalede teklif edilen kapasite bedeli aylık olarak ödenmeye başlanır. Ödenen kapasite bedelleri TEİAŞ tarafından sistem işletim bedelleri aracılığıyla karşılanır.

(7) Anlaşma yapılan tüzel kişiler, anlaşmada yer alan hizmet başlangıç tarihinden itibaren, asgari çalışma

sürelerine uygun olarak üretim yapmak amacıyla ikili anlaşma yoluyla ve/veya organize toptan satış piyasaları vasıtasıyla enerjisinin satışını gerçekleştirmesi esastır. Bölgesel kapasite kiralaması kapsamında ihaleye teklif edilen birim enerji fiyatı, ilgili üretim tesisi için anlaşma süresince dengeleme güç piyasasındaki teklif tavan fiyatını teşkil eder. Dengeleme güç piyasası vasıtasıyla satılan enerjinin bedeli ise, Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği hükümleri uyarınca karşılır.

Bölgesel kapasite ihtiyacının belirlenmesi

MADDE 53 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) Elektrik Şebeke Yönetmeliği kapsamında TEİAŞ tarafından hazırlanan ve bir yıl boyunca puant yükün karşılanamama olasılığını içeren üretim güvenliği kriterini de dikkate almak suretiyle bölgesel kapasite ihtiyacı TEİAŞ tarafından tespit edilir. Bölgesel kapasite ihtiyacının belirlenmesi süreci yıllık olarak TEİAŞ tarafından aşağıdaki adımlar takip edilerek gerçekleştirilir:

a) TEİAŞ sınırlarını oluşturan iletim sistemi bağlantı noktalarında büyük çaplı iletim kısıtlarının beklendiği iletim sistemi bölgelerini belirler veya Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği gereği birden fazla teklif bölgesi belirlenmiş olması durumunda, belirlenen teklif bölgelerini dikkate alır.

b) TEİAŞ takipden 2 yıl için bölgesel bazda puant yükün karşılanamama olasılığını en az aşağıdaki hususları bölgesel bazda dikkate alarak hesaplar:

- 1) Talep tahmini ve tahmin hatası olasılık dağılımı.
- 2) Mevcut üretim tesislerinin emre amadeli ve fiili çalışma durumları.
- 3) Bakım gereksinimleri.
- 4) İnşası devam eden üretim tesislerinin ilerleme durumları.
- 5) Hidrolik ve diğer yenilenebilir üretim tesislerinin üretimleri.
- 6) Bölgeler arası iletim kapasitelerinin emre amadeli ve fiili yüklenme durumları.

c) TEİAŞ tarafından bölgesel bazda hesaplanan puant yükün karşılanamama olasılığı, Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde puant yükün karşılanamama olasılığı için tanımlanmış olan hedef değer ile karşılaştırılır. TEİAŞ tarafından bölgesel bazda hesaplanan puant yükün karşılanamama olasılığının Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde belirtilen hedef değerinin üstünde olduğu tespit edilen bölgeler için bölgesel kapasite ihtiyacı tespiti yapılır.

ç) Bölgesel kapasite ihtiyacının miktarı, ilgili bölgenin puant yükün karşılanamama olasılığını Elektrik Şebeke Yönetmeliğinde belirtilen hedef değere getirecek kapasite miktarı dikkate alınarak tespit edilir.

Bölgesel kapasite kiralama ihalesi süreci

MADDE 54 – (1) (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

Bölgesel kapasite kiralamasına ilişkin ihale TEİAŞ tarafından ön yeterlik ve ihale olmak üzere iki aşamada sonuçlandırılır. İhaleye üretim lisansı sahibi tüzel kişiler veya yeni üretim tesisi yatırımı yapmak isteyen tüzel kişiler başvurabilirler.

(2) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Ön yeterlik ve ihale süreci, ihale ilanının TEİAŞ tarafından resmi internet sitesinde yayımlanması ile başlar. İhale ilanında, ihalenin geçerli olduğu bölgeler, bölgeler bazında ihtiyaç duyulan kapasite miktarı, mevcut üretim tesislerini hizmetin alınacağı bölge veya bölgelere taşıma yoluyla başvurmak isteyen tüzel kişiler için başvuru yapabilecek bölgeler, tekliflerin seçilmesi sırasında hesaplanan birim teklif fiyatına ve anlaşma kapsamında hizmet sağlayıcılara yapılacak aylık ödemelerin hesaplanmasında esas alınacak ve teknoloji bazında belirlenecek olan aylık asgari üretim süreleri, hizmetin başlangıç tarihi, anlaşma süresi, teklif edilecek yıllık kapasite bedeli ve birim enerji bedelinin ne şekilde güncelleneceğine ilişkin bilgiler yer alır. TEİAŞ, sistem ihtiyaçlarını gözetmek suretiyle, asgari aylık çalışma süresini günün belirli saatlerine özgü olmak üzere sınırlandırarak ilan edebilir.

(3) Ön yeterlik, teklif edilen tesislerin ihtiyaca cevap verme yeterliklerinin tespit edilmesi amacıyla yapılır. Ön yeterlik teklifleri TEİAŞ tarafından Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmeliği ve hazırlanacak olan ön yeterlilik şartnamesi hükümleri çerçevesinde değerlendirilir.

(4) Ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda yeterli bulunan adaylar yazılı olarak ihaleye davet edilir. İhaleye sunulan teklifler TEİAŞ tarafından bu yönetmelik Elektrik Şebeke Yönetmeliği ve hazırlanacak olan ihale şartnamesi hükümleri çerçevesinde değerlendirilir. TEİAŞ tarafından gerekli görülmesi durumunda ihalede bir teklif üst limiti uygulanabilir.

(5) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) İhale neticesinde seçilen üretim lisansı sahibi tüzel kişilerle TEİAŞ arasında, 56 ncı madde uyarınca, ihalede ilan edilen hizmetin başlangıç tarihinden itibaren geçerli olmak üzere bölgesel kapasite kiralamasına ilişkin yan hizmet anlaşması imzalanır. İhale neticesinde seçilen yeni yapılacak yatırımlar için, Kurum tarafından üretim lisansı verilmesini müteakip, ticari işletmeye geçmiş olan üretim tesisi sahibi tüzel kişi veya kişilerle ihalede ilan edilen hizmetin başlangıç tarihinden itibaren geçerli olmak üzere bölgesel kapasite kiralamasına ilişkin yan hizmet anlaşması imzalanır.

Bölgesel kapasite kiralaması hizmeti sağlayabilecek üretim tesislerinin seçilmesi

MADDE 55 – (1) (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

Bölgesel kapasite kiralaması hizmeti sağlayabilecek üretim tesislerinin seçilmesine esas bölgesel kapasite kiralama birim fiyatı aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$BKKBF_{ut} =$$

(2) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Birinci fıkradaki formüle geçen;

a) $BKKBF_{ut}$: "t" teknolojisine sahip "u" üretim tesisi için hesaplanan bölgesel kapasite kiralama birim fiyatını (TL/MW),

b) EF_{ut} : "t" teknolojisine sahip "u" üretim tesisi tarafından teklif edilen birim enerji fiyatını (TL/MWh),

c) $BKKT_{ut}$: "t" teknolojisine sahip "u" üretim tesisi tarafından bölgesel kapasite kiralaması kapsamında teklif edilen kapasiteyi (MW),

ç) $TYÜS_{ut}$: "t" teknolojisine sahip "u" üretim tesisi için TEİAŞ tarafından ihale duyurusunda ilan edilen asgari yıllık üretim süresini (saat),

d) $YKTF_{ut}$: "t" teknolojisine sahip "u" üretim tesisinin teklif ettiği yıllık kapasite teklif fiyatını (TL),

e) k: Bölgesel kapasite kiralama hizmeti kapsamında, TEİAŞ tarafından yürütülen tedarik sürecinde teklif edilecek birim enerji fiyatının, hizmet sağlayacak üretim tesislerinin seçilmesinde esas alınacak olan bölgesel kapasite kiralama birim fiyatı içerisindeki ağırlığını belirleyecek olan ve TEİAŞ tarafından ihale ilanında belirtilen katsayıyı,

ifade eder.

(3) Bölgesel kapasite kiralaması hizmeti sağlamak üzere geçerli teklifi bulunan her bir üretim tesisi için birinci fıkrada belirtilen formüle göre bölgesel kapasite kiralama birim fiyatı TEİAŞ tarafından hesaplanır. Hesaplanan birim fiyatlar, fiyat sırasına dizilerek ihale şartnamesinde belirtilen miktarda sağlayacak kadar teklif seçilir.

Bölgesel kapasite kiralamasına ilişkin yan hizmet anlaşmaları

MADDE 56 – (1) Bölgesel kapasite kiralamasına ilişkin olarak 55 inci madde uyarınca seçilen tüzel

kişiler ile TEİAŞ arasında TEİAŞ tarafından hazırlanıp Kurum tarafından onaylanan bölgesel kapasite kiralamasına ilişkin standart yan hizmet anlaşmaları imzalanır. Her bir üretim faaliyeti gösteren tüzel kişi ile ihaleler neticesinde seçilen üretim tesislerinden her biri için bölgesel kapasite kiralamasına ilişkin ayrı ayrı yan hizmet anlaşması imzalanması esastır.

(2) Üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiler ile TEİAŞ arasında bölgesel kapasite kiralamasına ilişkin olarak imzalanacak yan hizmet anlaşmalarının en az aşağıdaki bilgi ve belgeleri içermesi esastır;

a) (Değişik:RG-27/1/2021-31377) Mevcut üretim tesisleri, mevcut üretim tesislerine ünite eklenmesi ve mobil santraller için 2, yeni yapılacak olan veya taşınacak üretim tesisleri için 8 yıldan fazla olmamak üzere anlaşmanın kapsadığı süre,

b) İhtiyaç duyulması halinde hizmetin sunulacağı anlaşma süresince garanti edildiğini gösterir taahhütname,

c) Anlaşma kapsamındaki üretim tesisinin teknik özellikleri,

ç) Anlaşma kapsamındaki üretim tesisi için ihale sonucu belirlenen enerji fiyatı ve yıllık kapasite teklif fiyatı.

(3) Bölgesel kapasite kiralamasına ilişkin yan hizmet anlaşması kapsamında yer alan üretim tesislerinin gerektiğinde Elektrik Şebeke Yönetmeliği, Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği ve bölgesel kapasite kiralamasına ilişkin yan hizmet anlaşması hükümleri uyarınca hizmet vermeleri esastır.

(4) Üretim faaliyeti gösteren tüzel kişi üretim tesisinin diğer yan hizmetlere katılımı ve şebeke uyumuna yönelik diğer yükümlülüklerini ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yerine getirir.

Bölgesel kapasite kiralamanın ücretlendirilmesi
MADDE 57 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) Adına kayıtlı bulunan üretim tesisi için üretim faaliyeti gösteren tüzel kişilere ilgili fatura dönemine ilişkin yan hizmet anlaşmasında yer alan asgari çalışma süresinin en az üçte ikisi (2/3) kadar çalışması halinde bölgesel kapasite kiralama hizmeti ilişkin olarak ödenecek aylık kapasite ücreti aşağıdaki formül uyarınca hesaplanır:

$$FÜS_{p,u,f} \geq (2 \times AÜS_{u,t,f})/3 \text{ ise } \boxed{} = \boxed{}$$
$$FÜS_{p,u,f} < (2 \times AÜS_{u,t,f})/3 \text{ ise } \boxed{} = \boxed{}$$

(2) Birinci fıkradaki formülde geçen;

a) BKKYGB_{p,f}: Üretim faaliyeti gösteren “p” tüzel kişisine, “f” fatura döneminde sağladığı bölgesel kapasite kiralaması hizmetinden dolayı alacak olarak tahakkuk ettirilecek bölgesel kapasite kiralama bedelini (TL),

b) YKTF_{p,u}: Üretim faaliyeti gösteren “p” tüzel kişinin adına kayıtlı “u” üretim tesisi için teklif ettiği yıllık kapasite teklif fiyatını (TL),

c) FÜS_{p,u,f}: Üretim faaliyeti gösteren “p” tüzel kişinin adına kayıtlı “u” üretim tesisinin “f” fatura dönemi boyunca fiilen üretim yaptığı süreyi (saat),

ç) AÜS_{u,t,f}: “t” teknolojisine sahip “u” üretim tesisi için ihale ilanında ve yan hizmet anlaşmasında “f” fatura dönemine özgü belirlenmiş olan asgari aylık çalışma süresini (saat),

d) n: Üretim faaliyeti gösteren “p” tüzel kişinin adına kayıtlı ve bölgesel kapasite kiralamasına ilişkin yan hizmet anlaşması bulunan üretim tesisi sayısını,

e) TYÜS_{u,t}: “t” teknolojisine sahip “u” üretim tesisi için TEİAŞ tarafından ilan edilme yan hizmet anlaşmasında yer alan asgari yıllık üretim süresini (saat), ifade eder.

(3) Birinci fıkrada belirtilen formüle göre hesaplanan aylık kapasite ücretinin ödenmesine, üretim tesisinin hizmet vermeye başlamasının ardından başlanır.

(4) Bölgesel kapasite kiralamasına ilişkin yan hizmet anlaşması bulunan bir üretim lisansı sahibi tüzel kişiye, ilgili yan hizmet anlaşması kapsamında yer alan üretim tesisi veya üretim tesislerinin bir fatura dönemi boyunca ilgili fatura dönemine özgü olarak ihale ilanında belirtilmiş olan ve yan hizmet anlaşmasında yer alan aylık asgari çalışma süresinin en az üçte ikisine eşit veya üçte ikisinden fazla süre ile çalışması halinde, birinci fıkraya uyarınca hesaplanan bölgesel kapasite kiralama bedeli ödenir.

Bölgesel kapasite kiralaması hizmetine ilişkin cezai yaptırımlar

MADDE 58 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) Bölgesel kapasite kiralamasına ilişkin yan hizmet anlaşması bulunan bir üretim lisansı sahibi tüzel kişiye; ilgili yan hizmet anlaşması kapsamında yer alan bir üretim tesisi için bakım dönemi ve arıza halleri haricinde dengeleme güç piyasasına anlaşma hükümlerine uygun şekilde teklif vermemesi ve/veya ilgili yan hizmet anlaşması kapsamında yer alan bir üretim tesisinin bir fatura dönemi boyunca ilgili fatura dönemine özgü olarak ihale ilanında belirtilmiş olan ve yan hizmet anlaşmasında yer alan aylık asgari üretim süresinin üçte ikisinden daha az süre ile çalışması durumlarında; söz konusu fatura döneminde ilgili üretim tesisine ilişkin ödeme yapılmaz.

(2) Bölgesel kapasite kiralamasına ilişkin yan hizmet anlaşması bulunan bir üretim lisansı sahibi tüzel kişiye, ilgili yan hizmet anlaşması kapsamında yer alan üretim tesisi ve/veya üretim tesislerinin bir fatura dönemi boyunca ilgili fatura dönemine özgü olarak ihale ilanında belirtilmiş olan ve yan hizmet anlaşmasında yer alan aylık asgari çalışma süresinden daha az süre ile çalışması, ancak söz konusu üretim tesisi ve/veya üretim tesislerinin ilgili fatura dönemi boyunca çalıştığı süre söz konusu asgari çalışma süresinin üçte ikisine eşit veya üçte ikisinden daha fazla olduğu için birinci fıkraya uyarınca yer alınması halinde, aşağıda verilen formül uyarınca yerine getirmeme bedeli yansıtılır:

$$BKKYGB_{p,f} = \boxed{}$$

(3) İkinci fıkradaki formülde geçen;

a) BKKYGB_{p,f}: Üretim faaliyeti gösteren “p” tüzel kişisine, “f” fatura döneminde sağladığı bölgesel kapasite kiralaması hizmetinden dolayı tahakkuk ettirilecek bölgesel kapasite kiralama yerine getirmeme bedelini (TL),

b) YKTF_{p,u}: Üretim faaliyeti gösteren “p” tüzel kişinin adına kayıtlı “u” üretim tesisi için teklif ettiği yıllık kapasite teklif fiyatını (TL),

c) FÜS_{p,u,f}: Üretim faaliyeti gösteren “p” tüzel kişinin adına kayıtlı “u” üretim tesisinin “f” fatura dönemi boyunca fiilen üretim yaptığı süreyi (saat),

ç) AÜS_{u,t,f}: “t” teknolojisine sahip “u” üretim tesisi için ihale ilanında ve yan hizmet anlaşmasında “f” fatura dönemine özgü belirlenmiş olan asgari aylık çalışma süresini (saat),

d) n: Üretim faaliyeti gösteren “p” tüzel kişinin adına kayıtlı ve bölgesel kapasite kiralamasına ilişkin yan hizmet anlaşması bulunan üretim tesisi sayısını,

e) TYÜS_{u,t}: “t” teknolojisine sahip “u” üretim tesisi için TEİAŞ tarafından ilan edilme yan hizmet anlaşmasında yer alan asgari yıllık üretim süresini (saat), ifade eder.

ONUNCU BÖLÜM

Bildirimler, Faturalama ve Ödemeler

Yan hizmetlerin temin edilmesi kapsamındaki bildirimler

MADDE 59 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) Yan hizmetlerin tedarik edilmesi kapsamındaki duyurular ve verilen talimatlar ilgili yan hizmeti sağlayan tüzel kişilere öncelikle YHPYS aracılığıyla bildirilir. YHPYS aracılığıyla bildirilen talimatlar gerekli görülmesi durumunda ayrıca telefon aracılığıyla da teyit edilebilir.

(2) Yan hizmeti sağlayan tüzel kişiler, YHPYS’ye erişim sağlayabilmek için gerekli önlemleri almakla yükümlüdürler. Ancak, YHPYS’nin işlerhalde olmaması durumunda bildirimler sırasıyla faks ve telefon aracılığıyla gerçekleştirilebilir. Faks ve telefon yolu ile yapılan bildirimler, sistem işletmecisi tarafından YHPYS’ye aktarılır.

(3) YHPYS üzerinden yapılan talimat bildirimlerinde YHPYS kayıtları esas alınır. İlgili talimat bildiriminin diğer iletişim kanalları da kullanılarak yapılmış olması durumunda kullanılan iletişim kanallarına ilişkin kayıtlara da başvurulur. Sistem işletmecisi ile yan hizmeti sağlayan tüzel kişi arasında uyumsuzluk çıkması durumunda talimatın verildiği yük tevzi merkezindeki ses kayıt sisteminde bulunan ses kayıtları geçerlidir.

Ödeme bildirimleri

MADDE 60 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) Yan hizmet sağlayan tüzel kişilere, sağladıkları hizmet sonucu yapılması gereken ödemeleri içeren ödeme bildirimleri EPİAŞ tarafından hazırlanarak hizmet tedarik edildiği ayı izleyen ayın yedinci günü mesai bitimine kadar ilgili tüzel kişilere duyurulur. Bu bildirimlerde ilgili tüzel kişi tarafından hizmete konu ay boyunca sağlanmış olan tüm yan hizmetlere ilişkin ödeme miktarları ayrı ayrı olarak belirtilir.

(2) Ödeme bildirimlerinin hazırlanması için, ilgili tüzel kişiler ve/veya tesislere ilişkin sistem işletmecisi tarafından aşağıdaki bilgiler sağlanır:

a) Tüzel kişilerin/tesislerin yan hizmet sağladıkları için verilen talimatların başlangıç ve bitiş süreleri ve talimat miktarları.

b) İzleme sonucu tüzel kişilerin/tesislerin fiilen yan hizmet sağladıkları süre, devreye girme sayıları ve izleme esaslarına dayalı olarak sağladığı belirlenen yan hizmet miktarı.

(3) Ödeme bildirimlerinin hazırlanması için, ilgili tüzel kişiler ve/veya tesislere ilişkin YHPYS aracılığıyla TEİAŞ tarafından aşağıdaki bilgiler sağlanır:

a) Saatlik sistem marjinal fiyatları.

b) Savaşaktan ölçülen veri-çekiş miktarları.

- c) Kesilmiş gün öncesi üretim/tüketim programları.
ç) Dengeleme güç piyasası kapsamındaki verilen yük alma, yük atma talimatları.
(4) Ödeme bildirimlerinin hazırlanması için, ilgili tüzel kişiler ve/veya tesislere ilişkin katılım anlaşmaları, yan hizmet anlaşmaları veya ilgili Kurul kararı vasıtasıyla TEİAŞ tarafından aşağıdaki bilgiler sağlanır:
a) Birim hizmet bedeli veya tedarik süreci sonucunda belirlenen veya ihalede oluşan kapasite bedeli.
b) Yan hizmet teklif fiyatı ve miktarı.
(5) Oturan sistemin toparlanması hizmeti için kullanılan yakıt veya elektrik miktarı ve yakıt fiyatı bilgileri yan hizmet sağlayan ilgili tüzel kişi tarafından TEİAŞ'a sağlanır.
(6) İkinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarda yer alan bilgiler her ayın en geç dördüncü günü mesai bitimine kadar TEİAŞ tarafından belirlenen formatta EPIAŞ'a bildirilir.
(7) TEİAŞ, yan hizmet sağlayan tüzel kişilere, sağladıkları hizmet esnasında yerine getirmedikleri yükümlülükleri sebebiyle uygulanan yerine getirmeme bedellerini ilgili ayın yedinci günü mesai bitimine kadar YHPYS aracılığıyla bildirir. Bu bildirimlerde ilgili tüzel kişi tarafından söz konusu ay boyunca maruz kalınan ve hesaplanmış yerine getirmeme bedelleri her bir yan hizmet için ayrı ayrı olarak belirtilir.
(8) İlgili tüzel kişiler, birinci fıkra kapsamındaki ödeme bildirimlerine ilişkin itirazlarını EPIAŞ'a, yedinci fıkra kapsamındaki yerine getirmeme bedellerine ilişkin bildirimlerine ilişkin itirazlarını TEİAŞ'a bildirimlerin yayımlanmasını takip eden 2 (iki) gün içinde yapar. İtiraz yapılan kuruluş, bu itirazları ilgili ayın on ikinci günü mesai bitimine kadar sonuçlandırır. TEİAŞ kendisine yapılan itiraz sonuçlarını da değerlendirmesi sonucunda ortaya çıkan yan hizmet yerine getirmeme bedellerine ilişkin miktarları nihai ödeme bildirimine dahil etmek üzere ilgili ayın on üçüncü günü mesai bitimine kadar EPIAŞ'a bildirir. Her iki ödeme bildirimini sonucu ortaya çıkan nihai ödeme bildirimleri ilgili ayın on dördüncü günü mesai bitimine kadar EPIAŞ tarafından ilgili tüzel kişilere bildirilir.

Faturalama

MADDE 61 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

- (1) Yan hizmet sağlayan tüzel kişiler sağladıkları hizmete ilişkin faturaları, EPIAŞ tarafından kendilerine gönderilen nihai ödeme bildirimleri ile tutarlı olacak şekilde ilgili ayın on beşinci gününden itibaren 7 (yeddi) gün içinde düzenleyerek TEİAŞ'a iletir.
(2) TEİAŞ, yan hizmet sağlayan tüzel kişilerin yerine getirmedikleri yükümlülükleri sebebiyle uygulanan yerine getirmeme bedellerine ilişkin faturaları, EPIAŞ tarafından yayımlanan nihai ödeme bildirimleri ile tutarlı olacak şekilde ilgili ayın on beşinci gününden itibaren 7 (yeddi) gün içinde düzenleyerek yan hizmet sağlayan ilgili tüzel kişilere iletir.

Ödeme, tahsilat ve itirazlar

MADDE 62 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

- (1) Yan hizmet sağlayan tüzel kişilere, EPIAŞ tarafından bildirilen nihai ödeme bildirimleriyle tutarlı şekilde düzenlenmiş faturaların bedelleri, faturanın tebliğ tarihini takip eden on beş iş günü içinde TEİAŞ tarafından ödenir.
(2) Nihai ödeme bildirimleri ile tutarlı şekilde TEİAŞ tarafından düzenlenmiş yerine getirmeme bedellerine dair faturaların bedelleri, faturanın tebliğ tarihini takip eden on beş iş günü içinde ilgili piyasa katılımcısı ve/veya yan hizmet sağlayan tüzel kişiler tarafından TEİAŞ'a ödenir.
(3) Nihai ödeme bildirimleri ile tutarlı şekilde düzenlenmemiş faturalara, TEİAŞ, faturanın tebliğ tarihinden itibaren 7 (yeddi) iş günü içinde itirazda bulunarak faturayı iade eder. İade edilen faturaya ilişkin herhangi bir ödeme gerçekleştirilmez. Yeniden düzenlenen faturanın bedeli, yeniden düzenlenen faturanın tebliğ tarihini takip eden 15 (on beş) iş günü içinde TEİAŞ tarafından ödenir.
(4) Yan hizmet sağlayan tüzel kişiler ve piyasa katılımcıları faturanın tebliğ tarihinden itibaren 7 (yeddi) iş günü içinde faturalara ilişkin TEİAŞ'a yazılı olarak itirazda bulunabilir. Yan hizmet sağlayan tüzel kişilerin veya piyasa katılımcılarının faturalara itirazda bulunmaları, ödeme yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz. TEİAŞ, kendisine yapılan itiraz sebebine göre kayıt bilgilerini ve uzlaştırma hesaplamalarını incelemek suretiyle itiraz haklılığını araştırır. Maddi hatalar derhal, maddi hatalar dışındaki itiraz başvuruları 20 (yirmi) iş günü içerisinde TEİAŞ tarafından sonuçlandırılır. İtirazın haklı bulunmadığı durumda ve/veya TEİAŞ'ın bir itiraz olmaksızın yapılan bir hatayı tespit etmesi halinde, gerekli düzeltme işlemi yapılır. TEİAŞ'ın ulaştığı sonuca ilişkin itirazlar, yan hizmet sağlayan tüzel kişilerin veya piyasa katılımcılarının TEİAŞ'ın ulaştığı sonucun kendilerine bildirildiği tarihi takip eden 20 (yirmi) iş günü içerisinde başvurularını halinde Kurum tarafından incelenir.
(5) İlgili tarafların belirtilen fatura bedellerini bu maddede belirtilen süre içinde ödemesi durumunda, süresinde ödenmeyen fatura bedellerine gecikme faizi uygulanır. Bu oran 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesine göre belirlenen gecikme zammı oranıdır.
(6) Yan hizmet sağlayan tüzel kişilerin veya piyasa katılımcılarının, söz konusu fatura bedelini, fatura tebliğ tarihini takip eden 15 (on beş) iş günü içerisinde ödemesi halinde, ilgili tarafın temerrüt durumuna düşüldüğü kabul edilir. Temerrüt durumuna düşen tarafın yapması gereken ödemeler, yasal yollar saklı kalmak üzere öncelikle varsa ilgili tüzel kişinin TEİAŞ'taki alacaklarından mahsup edilir.

Düzeltilme işlemleri

MADDE 63 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

- (1) Bir önceki fatura döneminde sağlanan yan hizmetlere ilişkin 60 ncı maddede belirtilen süre içinde tespit edilemeyen hatalara ilişkin itirazlar ilgili tarafa fatura dönemini izleyen 6 (altı) ay içerisinde yazılı olarak yapılır. Yan hizmet sağlayan tüzel kişiler tarafından yapılan ödeme bildirimlerine ilişkin itirazların içeriğine uygun olarak EPIAŞ veya TEİAŞ tarafından değerlendirilmesi sonucunda haklı bulunması durumunda gerekli düzeltmeler EPIAŞ tarafından gerçekleştirilir. İtirazın sonuçlandırılmasını takiben EPIAŞ tarafından ilgili yan hizmet faaliyetini gösteren tüzel kişiye sistem üzerinden bildirim yapılır. Yapılan düzeltme sonucunda, tüzel kişi ya da kişilere yapılması gereken veya tüzel kişi ya da kişilerin yapması gereken ödeme, düzeltmeye ilişkin bildirim yapıldığı tarihten sonraki ödeme bildiriminde, geçmişe dönük düzeltme kalemi olarak yer alır.

Gerçeğe aykırı bildirim veya işlemler

MADDE 63/A – (Ek:RG-27/1/2021-31377)

- (1) Yan hizmetler piyasası katılımcısı bir tüzel kişinin adına kayıtlı bir yan hizmet biriminden sağladığı hizmete ilişkin gerçeğe aykırı bildirim veya işlemlerde bulunduğu ve/veya yanıtıcı bilgi veya belge sağladığının tespit edilmesi halinde, söz konusu yan hizmet biriminin yan hizmet sertifikası ve/veya performans test raporu TEİAŞ tarafından askıya alınabilir ve/veya ilgili yan hizmet biriminden hizmet alımı geçici olarak durdurulabilir. TEİAŞ'ın ilgili yan hizmete ilişkin anlaşmadan doğan hakları saklı kalmak kaydıyla birinci cümlede belirtilen durumun tespit edilmesi halinde, ilgili tüzel kişi hakkında işlem başlatılmak üzere delil niteliğindeki bilgi ve belgeler ile birlikte TEİAŞ tarafından 15 (on beş) iş günü içerisinde Kuruma başvurulur.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Rekabete aykırı eylem ve işlemler

MADDE 64 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

- (1) Bu Yönetmelik kapsamında ele alınan herhangi bir yan hizmete ilişkin rekabete aykırı eylem ve işlem içerisinde olduğundan şüphelenilen tüzel kişilere ilişkin Rekabet Kurumunca inceleme yapılmasına dair girişimler; TEİAŞ'ın hakim durumun kötüye kullanılmasına ilişkin rapor düzenleyerek Kuruma sunması ile ya da doğrudan Kurum tarafından başlatılır.
(2) Rekabete aykırı eylem ve işlem içerisinde oldukları Rekabet Kurumunca tespit edilen yan hizmet piyasa katılımcısı adına kayıtlı yan hizmet birimlerine söz konusu yan hizmet tedarik ihalesine katılım zorunluluğu getirilerek bu yan hizmet birimlerinin tekliflerine uygulanacak azami fiyat limitleri Kurul kararı ile en fazla 1 (bir) yıl süre ile yan hizmet birimi bazında düzenlenebilir. Söz konusu düzenlemeye ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından onaylanarak yürürlüğe girer.

Devir ve temlik

- MADDE 65 – (1)** Primer ve sekonder frekans kontrolü hizmetlerine ilişkin tanımlanan yükümlülüklerin transferi hariç olmak üzere, bu Yönetmelik kapsamındaki yükümlülüklerle ilgili olarak yapılan devir ve temlikler TEİAŞ'a karşı hüküm ifade etmez. Bu Yönetmelik kapsamındaki haklar isencak TEİAŞ'tan onay alınmak kaydıyla devir veya temlik edilebilir.

Gizlilik

MADDE 66 – (Değişik:RG-27/1/2021-31377)

- (1) Bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde TEİAŞ ilgili tüzel kişiler tarafından verilen bilgilere belgelerin gizli tutulması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

- MADDE 67 – (1)** 27/12/2008 tarihli ve 27093 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası Yan Hizmetler Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

EÜAŞ'a ilişkin yan hizmetler yükümlülükleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-27/1/2021-31377)

(1) Kanunun geçici 12 nci maddesi kapsamında lisans verilmiş olanlar da dahil olmak üzere, Yap İşlet, Yap İşlet Devret ve İşletme Hakkı Devri modelleri ile mevcut sözleşmelerikapsamında EÜAŞ'a elektrik enerjisi satmakta olan üretim tesisleri, EÜAŞ ile yapılacak olan katılım veya yan hizmet anlaşmalarıkapsamında yer alır.

(2) Bu kapsamdaki üretim tesislerinin yan hizmetlere katılmaları ile ilgili olarak bu Yönetmelikte düzenlenen iş ve işlemlerin yerine getirilmesine ilişkin hak ve yükümlülükler EÜAŞ'a aittir.

(3) Söz konusu üretim tesislerine ilişkin, yan hizmet sağlanmasından doğan alacak ve borçlar EÜAŞ'a tahakkuk edilir.

(4) Yap İşlet, Yap İşlet Devret ve İşletme Hakkı Devri modelleri ile EÜAŞ'a elektrikerjenersi satmakta olan üretim tesislerinin EÜAŞ'a karşı olanilgili yan hizmetleri sağlama yükümlülüğü, inzalannış olan Enerji Satış Anlaşmalarında yer aldığı şekildedir.

(5) Yap İşlet, Yap İşlet Devret ve İşletme Hakkı Devri modelleri ile EÜAŞ'a elektrikerjenersi satmakta olan üretim tesislerinden dolayı, EÜAŞ'ın sağlamakla yükümlü olduğu güç faktörü limitleri,inzalannış olan Enerji Satış Anlaşmalarında yer alan değerlerdir.

Oturan sistemin toparlanması hizmet bedeli kapsamı

GEÇİCİ MADDE 2 – (Mülga:RG-27/1/2021-31377)

Dağıtım sistemine ilişkin yan hizmetler

GEÇİCİ MADDE 3 – (Mülga:RG-27/1/2021-31377)

Yükümlülük Transfer Platformunun kurulması

GEÇİCİ MADDE 4 – (Ek:RG-27/1/2021-31377)

(1) Frekans kontrolü hizmetleri için YHPYS kapsamında kurulacak olan yükümlülüktransfer platformunun yazılım ve kurulum aşamaları TEİAŞ tarafından en geçbu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 10 (on) ay içerisinde tamamlanarak kullanıma açılır.

(2) Yükümlülük Transfer Platformunun İşletilmesine İlişkin Usul ve Esaslar ise platformkullanıma açılmasından en az 1 (bir) ay önce yayımlanmak üzere bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 (altı) ay içerisinde TEİAŞ tarafından hazırlanarak Kurul onayı alınmak üzere Kuruma sunulur.

Talep tarafı yedeği hizmetine ilişkin usul ve esaslar ile hizmet alımı

GEÇİCİ MADDE 5 – (Ek:RG-27/1/2021-31377)

(1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla; talep tarafı yedeği hizmeti sağlayabilecek tüketim tesisleri için yıllık asgari enerji tüketim miktarı 10.000.000 (on milyon) kWh'tir.

(2) TEİAŞtarafından talep tarafı yedeği hizmeti kapsamında Tüketim Tesislerinin Belgelendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar ve talep tarafı yedeği hizmetikapsamında hizmete katılacak olan tüketim tesisleri için Temel Tüketim Değerinin Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar hazırlanarak bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 (altı) ay içerisinde yayımlanmak üzere Kurul onayına sunulur.

Yan hizmet anlaşmalarının Kurul onayına sunulması

GEÇİCİ MADDE 6 – (Ek:RG-27/1/2021-31377)

(1) Talep tarafı yedeği, bölgesel kapasite kiralama, anlık talep kontrolü ve oturan sistemin toparlanması hizmetlerine ilişkin standart yan hizmet anlaşmaları bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 (üç) ay içerisinde TEİAŞ tarafından hazırlanarak Kurul onayı alınmak üzere Kuruma sunulur.

Yürürlük

MADDE 68 – (Değişik:RG-12/1/2018-30299)⁽¹⁾

(1) Bu Yönetmelik 1/2/2018 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 69 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Başkan yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
26/11/2017	30252
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin	
Tarihi	Sayısı
1. 12/1/2018	30299
2. 27/1/2021	31377
3. 1/4/2021	31441

EK-1

FREKANS KONTROLÜNÜN İZLENMESİNDE KULLANILACAK MATEMATİKSEL MODEL

K_PFK: Frekans Değişimine Verilen Tepki Oranı (MW/Hz)
T_PFK: Frekans Değişimine Verilen Tepki Zaman Sabiti (sn)

PFK_Rezerv: Primer Frekans Kontrol Rezerv Miktarı (MW)
SFK_Maksimum: AGC'den Gönderilebilecek Maksimum Aktif Güç Referans Değeri (MW)
SFK_Minimum: AGC'den Gönderilebilecek Minimum Aktif Güç Referans Değeri (MW)
P_Maksimum: Yan hizmet birimiMaksimum Ulaşılabilir Aktif Çıkış Gücü (MW)
P_Minimum: Yan hizmet birimiMinimum Ulaşılabilir Aktif Çıkış Gücü (MW)

(1) *Bu değişiklik 1/1/2018 tarihinden geçerli olmak üzere yayım tarihinde yürürlüğe girer.*